

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

POSLEDNJI DAN TOMBSTONA

BROJ 139

CENA 2 DINARA

**SVAKOG DRUGOG
ČETVRTKA**

**NAJLEPŠE
LJUBAVNE PRIČE**

**SVETSKI HIT
SVETSKI HIT**

ZLATNI

KUPIDON

Vilijam Mark:

**POSLEDNJI DAN
TOMBSTONA**

Naslov originala:

William Mark — DER LETZTE
TAG VON TOMBSTONE

Copyright by Martin Kelter Verlag
Sva prava pridržana

Žega je ispunjavala žučkaste ulice Tombstona i prostor između sivih, drvenih kuća. Bila je tako jaka da se boja na tremovima topila.

Još nije bilo podne.

Alenstrit je bio pust i na ulici nije bilo žive duše.

Grad kao da je bio uspavan.

Sa zapada je dolazio jahač i kao senka se približavao gradu. To je bio čovek tridesetih godina, plećat i snažan. Imao je četvrtasto lice, žuto-smeđe oči, prosedu kosu, širok nos, tanke usne i isturenu bradu. Bio je odeven u svetložutu košulju na kojoj se oko vrata isticala drečava crvena marama. Njegove svetloplave pantalone od platna bile su iznošene. Opasač spušten ispod pojasa i koso postavljen prema levom boku sa teškim 45-kalibarskim revolverom bio je takođe otrcan.

Na strancu nije bilo ništa upadljivo sem što je nosio blede žute kožne rukavice, koje u to godišnje doba ovde na severu zemlje niko nije no-

sio. Možda bi pažljivom posmatraču upalo u oči i to da je stranac svoju kratku pušku držao u kožnoj futroli pored leve ruke.

Uzde je držao ležerno, a pogled mu je bio uperen u žutu grivu njegovog konja. Videlo se da je umoran i da je iza sebe imao dug i naporan put.

Tek kada je stigao u visinu OK-Korala čije su kancelarije gledale u Alenstrit, on podiže glavu i odmeri čoveka koji je obasjan suncem stajao na ivici trema.

Bio je to čovek visok, preplanulog markantnog lica, sa tamnoplavim očima i u beloj košulji. U desnoj ruci je držao plitak šešir dok je levom rukom prelazio preko guste jako crne kose. Ispitujućim pogledom je osmatrao ulicu.

U pripijenim crnim farmerkama isticale su se njegove duge, vitke noge. Nosio je opasač od bivolje kože koji je na oba boka imao futrole sa po jednim teškim 45-kalibarskim revolverom.

Stranac je u deliću sekunde, koliko je zadržao pogled na čoveku koji se nalazio na tremu, znao ko tamo stoji: maršal Vajat Erp.

Džek Kugan primetio je još nešto. Video je čoveka koji je u polutami stajao iza maršala naslonjen na ulazna vrata.

Taj čovek bio je vrlo elegantno odeven. Njegovo lice delovalo je aristokratski i nije mnogo odgovaralo ovoj sredini. Crte njegovog lica bile su oštre a boja kože bledo-smeđa. Na njemu su se isticale ledenoplave oči. Uprkos velikoj vrućini čovek je bio odeven u crno odelo i snežnobelu košulju čiju je kragu pridržavala kravata od somota besprekorno vezana.

Džek Kugan je znao ko je i ovaj čovek iako ga nije dobro ni pogledao.

To je mogao biti samo Dok Holidej, nekadašnji bostonski lekar, koji je već desetak godina boravio na zapadu i tu stekao slavu kao kockar i još veću kao nenadmašni strelac.

Kugan se ponovo zagledao u grivu svog konja. Prošao je pored maršala i osetio njegov pogled na potiljku.

Vajat Erp stavi šešir na glavu i ne okrećući se reče Holideju:

— Levak.

Na to je kockar pokazao svoje neverovatno i brzo zapažanje.

— Samo levak, jer mu je desna ruka oduzeta.

Tada čovek iz Misurija okrete glavu.

— Jeste li sigurni?

— Da — odgovori Džordžijanac. — Desnica mu je mrtva. Jeste li primetili kako kruto drži palac zataknut u pojas? Osim toga ...

— Rukavice — upade mu u reč maršal.

— Tačno. Mora da nosi rukavice na obe ruke da bi prikrrio taj nedostatak.

— Prokleta vešto je to izveo. Ali, kako se vidi ipak ne dovoljno vešto, ili bar ne za svakoga.

Holidej pride maršalu.

— Uveren sam da drugi neće to tako lako opaziti.

Džordžijanac izvadi iz džepa zlatnu tabakeru i uze iz nje dugu rusku cigaretu. Dok je palio palidrvce o nokat na palcu iste ruke u kojoj ga je držao, on reče:

— On vas je prepoznao.

— Da — odgovori maršal, još uvek gledajući za strancem. — Meni, ali i vas.

Holidej klimnu potvrdno glavom i levom rukom razmahnu nekoliko puta da rastera oblake dima od cigarete ispred lica i pogleda za čovekom u žutoj košulji.

— Sjahao je ispred Kristal Palasa.

Holidej je bio u pravu. Stranac kliznu sa konja pored jabučice sedla tačno pred velikim barom. Pogotovu tada je samo neki iskusni posmatrač mogao da utvrdi da pri tom nije koristio desnu ruku.

Dok je Džek Kugan vezivao uzde oko dugačke, osušene motke za vezivanje konja, pogled njegovih žučkastih očiju ispod čupavih obrva zadržava se na maršalu i Dok Holideju.

Vajat Erp zažmuri na levo oko i zagleda se u drugom pravcu, kao da nije opazio strančev pogled.

— Ne dopada mi se ovaj momak.

Kockar udahnu bučno vazduh kroz nos, prebaci cigaretu iz jednog ugla usana u drugi i odgovori umorno:

— A ko se ovde kome dopada? Ni ja se sebi samom ne dopadam...

Oni sidoše sa trema i pođoše niz ulicu. Kad su došli do kraja ulice zastadoše.

Od paklenog događaja koji se odigrao sedam dana ranije, u gradu je vladalo zatišje.

Za Vajata Erpa bilo je jasno da je samo šef bande ljudi sa vešalima mogao da izvede taj vatromet. Taj opasni bandit je izveo poslednji i najteži udarac protiv svog starog protivnika, maršala Vajata Erpa.

Pošto je posle niza sukoba izvukao kraći kraj, desilo se nešto vrlo značajno za njega: njegov najbolji čovek, ozloglašeni Italooamerikanac Laz Kapučine, osuđen na doživotnu robiju, pobegao je iz kaznionice i mogao je da mu se pridruži. Zajedno su njih dvojica bili opasniji nego ikada. Pogotovu što su znali da se radi o životu ili smrti. Ljudi sa vešalima su imali samo još tu šansu.

Vajat Erp je „Tajnu organizaciju sa zlatnog Drejka“, kako su ljudi sa maskama sami sebe nazivali, na više mesta jugozapadnih država tako osetno pogodio da je izgledalo da ih je potpuno uništio.

Ali to je samo tako izgledalo jer u životu je još bio veliki bos. Još niko nije znao ko je on u stvari. Izgledalo je da se oporavio od teške povrede koju mu je naneo Dok Holidej dole kod Sasabea.

Trebalo je plašiti se da će dvojici desperadosa stvarno uspeti još jednom da okupe svoje jahače. Ljude koji su od straha pred ovom dvojicom zločinaca bili poslušni i svoje živote stavljali na kocku.

Napad na Tombston, koji je izvr-

šen pre sedam dana, dokazivao je to, jer mnogobrojne požare nisu mogla samo dva čoveka da podmetnu.

Maršalu Vajatu Erpu uspelo je uz pomoć Dok Holideja i Teksašanina Luka Šorta, koji je u Tombstonu nosio šerifsku zvezdu, da osujeti napad. Požari su bili ugašeni a više bandita bilo je uhapšeno.

Od tog dana bilo je mirno.

Suviše mirno.

Sedam dana.

Iz dana u dan taj mir je bio opasniji...

— Ako se sada nešto ne desi, narediću duvačkom orkestru da glasno zasviraju!

Bilo je to glasno razmišljanje Teksašanina. — Time ću prekinuti tu prokletu tišinu.

Ali ništa se ne dogodi.

Stanovnici grada kretali su se ulicama sa pognutim glavama, bez reči, ali sa puno prekora u pogledu. Taj prekor bio je upućen čuvaru zakona Vajatu Erpu, jer su njemu pripisivali krivicu za takvo stanje u gradu. Po njihovom mišljenju Erp je ljude sa maskama ostavio nekažnjene. Takav nerazuman zaključak stvoren je iz straha koji je banda ljudi sa vešalima uterala u njih još pre deset meseci.

Ono što su osećali maršal i njegova dva pratioca, osećali su naravno i ostali građani, a to je, da je to bio varljiv mir koji je vladao u Tombstonu.

To je bila tišina pred buru.

Svi su oni znali priču o sivoj bandi. Znali su i o mnogim ubistvenim okršajima koje su banditi preduzimali protiv maršala.

Znali su i to da je veliki gazda os-

tao nepoznat i da je i pre i posle ubistava uživao na slobodi.

— On će doći i Tombston pretvoriti u prah i pepeo, maršale, samo zato što ga vi gonite — rekao je čoveku iz Misurija jedan član gradskog veća. To je bio Irac Mek Dovel, koji je sve do tada bio na strani maršala. On je bio uz njega kad se Vajat Erp borio protiv Klantonovih, kao i protiv ljudi sa vešalima. Sada je i taj sedokosi Mek Dovel stvorio front protiv maršala. I njega je obuzeo strah koji je u svoje kandže uhvatio ceo grad i koji se ugnezdio kao avet u sive zidove tombstonskih kuća i pod njihove ravne krovove.

Osim starog gradonačelnika Klema i Luka Šorta niko u gradu više nije bio uz maršala.

Kao ogroman polip sa hiljadu krakova, nad Tombstonom se raširio i pritisnuo ga neizrecivi strah.

Ljudi su bili ubeđeni da se veliki gazda neće dati, da neće dozvoliti da ga Vajat Erp pobedi. Naprotiv, sigurno je bio spreman na najgorčeniiji udarac protiv Vajata Erpa. Stanje u gradu je bilo takvo kao nekada kad je Ajk Klanton sa svojom bandom držao grad u velikom strahu. Ni tada se niko nije usudio da podrži usamljenog maršala Vajata Erpa.

Još nikada od okršaja na OK-Koralu nije nad Tombstonom ležao tako olovno težak vazduh.

Gde će udariti veliki bos? Gde će se pojaviti? A pre svega kako će, na koji način udariti? Ljudi iz starog Srebrnog grada smatrali su da će nemilosrdni desperados sa svojom teškom borbom protiv Vajata Erpa uništiti Tombston.

Za Vajata Erpa je bilo najgore to

što nije znao, pa čak nije mogao ni da nasluti, ko je vođa ljudi sa vešalima. Taj opasan čovek se tako vešto krio da nije bilo nijednog, ni najmanjeg dokaza koji bi naveo maršala da razjasni ko je u pitanju. Pa ipak se u mozgu Vajta Erpa rodila ideja da vođa bande ne može biti niko drugi nego sam Ajk Klanton.

Ozloglašeni „veliki” Ajk Klanton! Čovek koji je nekoliko godina ranije tvrdio za sebe: „Ja sam kralj Arizone!” Isti onaj čovek koji je ubio oko pedeset jahača u sedlu da bi mogao despotski da vlada u Kočizovoj pokrajini.

Maršal Vajat Erp je više puta odlazio na ranč Ajka Klantona. Bio je tamo i posle požara u Tombstonu i video se sa „velikim” Klantom. Tada je na svoje zaprepašćenje video da Ajk ramlje. Vajat se morao setiti da je Holidej ranio metkom u petu velikog gazdu.

Da li je to bio dokaz?

Bila je još jedna ličnost koja bi se usudila da dejstvuje iz mutne i nejasne pozadine: mračni Kirk Mek Loveri. Čovek čija su braća Tom i Frenk poginuli u okršaju sa maršalom Vajatom Erpom kod OK-Koralu. Maršal je već više puta sretao Mek Loverija na mestima gde je pronalazio tragove ljudi sa vešalima. Ali do tada nije mogao bivšem kauboju iz doline San Pedro da dokaže da je bio saučesnik u zločinima zloglasne bande.

Nekoliko dana ranije rodila se nova sumnja. Dva prijatelja iz Dodža su se setila čoveka čija je pojava bila vrlo slična Ajku Klantonu kao i Kirku Mek Loveriju. To je bio Firpo Behan. Govorilo se da je on sinovac onog beskarakternog pomoćnika.

šerifa ovde u Tombstonu koji je svoju dugogodišnju službu prespavao i u vreme Klantonovih borbi suprostavio se Vajatu Erpu. Džoni Behan je napustio grad pošto ga je maršal Erp na to prisilio.

Firpo Behan osim imena nije imao ništa zajedničko sa Džoni Behanom. Bio je ogroman, plećat momak, a uz to i vrlo svirep. O njemu se govorilo da je ranije neko vreme radio kao drvoseča, a onda se izgubio negde na jugu Teksasa.

Od nedavna se pojavio u tom kraju i pominjan je u svakoj tuči koja se odigrala u okolini Tombstona, ali u sam grad još nije dolazio.

Oko ta tri čoveka se stvorila takva mreža raznoraznih glasina, ali najgušće je bila ispletana oko Ajka Klantona.

Vajat Erp i Dok Holidej su dano-noćno držali grad na oku. Luk Šort sa svoja dva pomoćnika Džefom i Rik Hanterom je neprestano jahao oko Tombstona ali sve te patrole ostale su bez ikakvog rezultata.

Niko nije mogao ni da nasluti da je čovek u žutoj košulji sa drečavo crvenom maršamom oko vrata bio prvi vesnik velike oluje koja je trebalo da dođe. A on je u stvari izgledao tako bezazlen, taj Džek Kugan!

Šef, koji ga je poslao, uradio je to proračunato jer Kugan je samo došao u grad. U isto vreme je sa severoistoka ujahao u grad jedan drugi čovek, koji nije delovao tako bezazleno kao Kugan.

Momak je bio dugajlija širokih ramena sa svetlom kao slama kosom i vodenoplavim očima. Delovao je neprijatno jer mu je lice bilo prekriveno ožiljcima od velikih boginja. Njegove velike uši tamnocrvene bo-

je, videle su se samo svojom donjom polovinom ispod dugih pramenova kose. Na sebi je imao staru plavu bluzu od uniforme uz tamne pantalone. Na širokom sombreru bilo je zataknuo dugo indijansko pero. Oko bokova je vezao pončo. Sav taj upadljiv utisak bio je pojačan crno-belim konjem na kome je ispod sedla bio jako šareni prekrivač.

Čarli Lenz je za ovaj put u Tombston, kako se kasnije uspostavilo, dobio od „velikog bosa“ sedamdeset i pet dolara. Revolveraš Lenz, koji je bio rodom iz grada greha El Pasa i koga je godinama progonila poternica, primio se za taj novac posla da u Tombstonu skrene pažnju sa drugog čoveka koga je šef tamo poslao. Veliki bos je hteo da Džek Kugan neprimećen uđe u Kristal Palas dok se Čarli Lenz pred Milerovim barom bude pravio važan.

Holidej protrlja bradu i pogleda iza sebe u Alenstrit.

— Uzeću jedno piće — reče — u Kristal Palasu.

— Da, to je dobra ideja — odgovori maršal. — A ja ću otići do Ruske kuće.

Otkako je pre jedne nedelje goreo grad na pet mesta, maršal je najviše brinuo za hotel „Ruska kuća“. U njemu je on već godinama stanovao. Kod lepe Neli Kešman, vlasnice Ruske kuće bilo je sve čisto i uredno i maršal se osećao odlično u njenoj kući.

Prijatelji se rastadoše. Dok se maršal uputio prema Tatnotstritu, Holidej se vratio u Alenstrit i zaštićen senkom koju su bacali krovovi kuća približio se Kristal Palasu.

Holidej ne uđe na glavni ulaz već

prođe pored duvandžinice Dejva Kohnsa, uđe u dvorište Kristal Palasa i nečujno stigne u hodnik bara.

Kad je otvorio vrata kockarnice ugleda u jednom od ogledala koja su prekrivala velike stubove, čoveka sa žutom košuljom kako stoji naslonjen na dugi šank. Pošto je Holidej znao da ga stranac ne može videti ostao je na tom mestu i posmatrao šta će se desiti.

Kugan, koji je dobio naređenje da se ponaša što manje upadljivo, uze levicom čašu sa viskijem i otpi jedan gutljaj. Pri tom njegov pogled kliznu polako preko ivice čaše na gusti red boca sa pićem da bi se najzad zadržao na barmenu.

— Prilično dosadan grad ovaj Tombston — reče on kroz nos.

Barmen slegne ramenima.

— Kako se uzme.

Kugan spusti čašu i obrisu usta nadlanicom.

— Drugačije sam ga zamišljao. Ovde se ništa ne događa.

— I to kako se uzme — odgovori oprezno barmen Gordon.

Kugan izvadi jedan metalan novčić iz džepa na pojasu i baci ga sa zveketom na šank.

— Ima li uopšte u ovom gradu devojaka?

— Ima, mister, ima ih.

— Nisam video ni jednu pletenicu — progundā bandit.

Gordon se nasmeši:

— To je moguće. Devojke u ovo vreme spavaju da bi uveče bile „fit“.

Bil Gordon kresnu palidrvce i preko šanka pripali cigaretu posetiocu. Ovaj je neko vreme pušio bez reči, a onda upita:

— Ovde je šerif Kolorado Bil, zar ne?

Barmen zavrte glavom.

— Ne, šerif se zove Luk Šort.

— Ah da, tačno! Ali čini mi se da sam čuo da ovuda ponekad tumara Bil Hikok.

Gordon ponovo odmahnu glavom.

— Ne, tog još nismo videli ovde.

— Tako mi je nešto ostalo u sećanju... ah, ne — prekide on sam sebe. — Setio sam se, Vajat Erp a ne Bil Hikok, zar ne?

Barmen samo klimnu glavom.

Ali Džek Kugan je hteo više da dozna. Hteo je da mu se potvrdi da je maršal još u gradu.

— On je bio ovde, zar ne?

Gordon opet klimnu glavom.

— Ne mogu da razumem šta takvog čoveka vezuje za ovaj bedan grad.

Barmen podiže ramena visoko.

Kugan, pomalo razdražen, osloni levi lakat na šank, dunu dim cigarete kroz nos i reče:

— Napravio sam okolišan put da bih prošao kroz ovo gnezdo i da bih bar jednom mogao da vidim maršala.

Gordonu izbiše kapljice znoja po čelu. Konačno, on je znao kao i svi ostali građani Tombstona šta se ovde zbiva. Znao je da maršal čeka svog protivnika. Zbog toga već sedam dana niko živ u gradu nije bio spokojan, niti je mogao mirno da spava. A evo došao je neki stranac i na najljubazniji način govori da bi hteo da vidi slavnog Vajata Erpa.

Kugan ponovo izvuče novac iz džepa i bacivši dva novčića na šank poruči još dva pića.

— Jedan za vas, barmene — reče.

Bil Gordon napuni dve čaše, podiže svoju i nazdravi strancu.

Ovaj se nasmeši i nekako čudno podiže levo rame.

— Kad se deceniju i po jaši savanama sad ovde, sad onde, jasno je da se mora ugrabiti ono najbolje što se može naći u ovom prašnjavom kraju. U Topeki bila je jedna lepa devojka a u Virdžiniji Sitiju kockarnica. U Koloradu opet devojka koja me je privukla a ovde bih rado video velikog Vajata Erpa.

Barmen je popio piće i odložio čašu.

Kugan je pijuckao viski i posle nekoliko trenutaka upitao:

— Zar nije i Dok Holidej već bio u Tombstonu?

— Aha — kratko odgovori barmen.

— Onda je sigurno bio ovde kod vas?

— Da.

— Kako izgleda?

Osećajući se neugodno Gordon podiže ramena.

— Kako izgleda? Prilično je visok, vitak i — tja, šta treba još da kažem, on nosi crno odelo i...

— Njegovo lice? — nestrpljivo upade bandit barmenu u reč.

— Teško ga je opisati. On izgleda dobro, to sam već rekao. Izgleda sasvim drugačije nego ljudi ovde. Otmenije, učenije... Ne znam kako bih rekao to. Kao ljudi koji stanuju na primorju, više uče nego mi, imaju više novaca i pametniji su...

— Iz ovoga sad treba da stvorim predstavu o njemu — odgovori prestupnik. — Ne mogu da predpostavim sebi takvog čoveka.

Bil je prao čaše i kao uzgred reče:

— Sigurno ima interesantnijih gradova od Tombstona, mister...

Džek Kugan podiže glavu a njegove žute oči najednom zasijaše.

— Kako to mislite? — upita on povišenim glasom.

— Ja samo mislim tako — odgovori barmen. — U Tombstonu je dolazilo mnogo ljudi koji su se raspiivali za Doka Holideja...

Gordon je mnogo pogrešio što je to rekao.

Kugan je odmah reagovao. Njegovo lice se razvuče u gadnu grimasu i sav bes koji ga je obuzeo pokazao se na njemu.

— Da li to treba da znači da mislite da se bojim tog vašeg Holideja?

Bandit se nije mogao savladati. Ogorčenje koje je trebalo da ga učini tvrdim učinilo ga je da izgubi glavu. Veliki bos nije izabrao najboljeg čoveka za ovako važan i delikatan posao.

— Ne treba da se uzbuđujete, čoveče — pokuša barmen da umiri bandita. — Nisam tvrdio da se plašite. Ja samo smatram da se iz svake nevolje čovek može izvući.

Kugan se nagnu prema Gordonu, a pogled njegovih očiju bio je tvrd i hladan.

— Vi sebi uobražavate mnogo, ovde, u ovom bednom mestu. Ko je uopšte taj Vajat Erp? Mali predstavnik zakona i ništa više. A onaj drugi, kockar, koji je nekoliko krčmi zaplašio revolverom.

Barmen je bez reči slegnuo ramenima.

To se nikako nije dopalo Kuganu.

— Je li vaše mišljenje drugačije?

Gordona je oblio znoj.

— Ja ne volim da se svađam, mister...

— Moje ime je Kugan — zareža bandit. — Džek Kugan! Zapamtite to ime. A što se tiče vašeg Holideja, možete mu saopštiti... On ne završi rečenicu, naglo pređe levom rukom preko lica i promuklo se nasmeja. — Naravno mene se sve to ne tiče. Samo, u Taksonu sam od nekih momaka slušao o njemu. Do đavola, mene ne interesuju takvi vašljivi tipovi. Za mene je važno samo to što me do sada niko nije nadmašio u potezanju revolvera. I da se ja takvog strašila za ptice kao što je taj vaš bivši kaspin sigurno ne...

Džek Kugan ponovo zastade usred rečenice. Ali ovoga puta zato što je pozadi u kockarnici najednom ugledao visoku pojavu jednog čoveka koja se isticala prema zelenim somotom obloženim zidovima. Bandit je razrogačenim očima netremice gledao u Džordžijanca.

Holidej je prilazio lagano i kad je došao do šanka zastade na dva koraka od bandita i osloni se levicom na šank. Pogled njegovih ledenih očiju bio je uperen na bandita.

Kugan ubrzo oseti kako ga pecka znoj u očima koji mu se slivao sa čela.

Šta mu je trebalo da vodi takav razgovor?

Na Kugana je kao i na sve one koji su imali posla sa Holidejom, njegova ličnost ostavila izuzetan utisak. Kao da ga je najednom šćepala za srce neka ledena ruka.

On u znak pozdrava dodirnu obod šešira, okrete se i pođe izlaznim vratima.

U trenutku kad je već levicom od-

gurnuo jednu stranu pokretnih vrata, začu se glas Holideja.

— Ja bih se na vašem mestu ubuduće držao devojaka, Kugan! U obližnjem gradu ima lepših nego ovde. To nemojte zaboraviti.

Džek Kugan je zastao i kao ukopan slušao šta mu Dok Holidej govori. On se ne usudi da se okrene.

Tri sekunde su bile kao večnost...

Nekadanji Vakero koji je bio teško ranjen nožem na jugu Novog Meksika tako da mu je desna ruka ostala oduzeta, borio se sa besom koji su u njemu izazvale Džordžijančeve reči.

Stajao je još nekoliko sekundi, a onda je odgurnuo vrata i iščezao.

— Neki čudan tip — zaključio barman i odmah uze ispod šanka brendi koji je čuvao samo za Holideja.

Bilo je to odlično piće i Džordžijanac otpi nekoliko gutljaja.

— Svakako nije običan momak — složi se Dok.

Kad je Kugan izašao iz bara bio je ljut na samog sebe. Kako je mogao toliko da se zaboravi! On je dobio naređenje da se što neupadljivo pojavi u gradu, a šta je uradio umesto toga? Za dlaku je izbegao sukob upravo sa Dokom Holidejom.

Stajao je na tremu i gledao svog konja koji je bio privezan malo dalje. U bisagama su se nalazili plakati koje je trebalo da stavi na Kristal Palasu, pozorištu Bred Kejdz i na zgradi suda.

Njegov odsutan pogled pređe sa konja na usijan pesak na ulici i zagleda se u njega. Seti se protekle noći kada je daleko odavde stajao sa ostalim ljudima između visokih kaktusa u jednoj kotlini. Jedan od ljudi je kresnuo palidrvce da bi Kugan

mogao da vidi šta veliki gazda sa štapom crtà na pesku. Naime, on je označavao tačke u ulicama Tombstona koje je Kugan trebalo da potraži.

Bos nije lično razgovarao sa Kuganom već Kapučine. Gazdino lice nije mogao da vidi jer je bilo pokriveno maskom.

Iz džepa izvadi stari sat koji mu je dao Kapučine i pogleda koliko je sati. Bilo je tačno dvanaest.

Čarli Lenz mora da je već bio u to vreme pred Milerovim barom i da izvodi svoj šou.

U tom trenutku odjeknu pucanj.

Izgledalo je kao da se ceo Tombston od njega trgnuo.

Onda su sledila još dva pucnja.

Ljudi u kućama bez daha su osluškivali da čuju šta se događa na ulici.

U gradu je bilo tiho i pucnji su se čuli čak u rudarskom naselju.

Kugan pređe rukom preko obraza, a onda ode lagano do svog konja.

Njegova računica je bila tačna. Kad je posle nekoliko trenutaka zavirio u krčmu ona je bila prazna.

Dok Holidej je napustio krčmu ali ovog puta je izašao na suprotnoj strani iz dvorišta. On se nađe u Faifstritu odakle brzo uđe u Fremontstrit. Iskusni strelac je odmah znao iz kojeg pravca se čuo pucanj.

Čarli Lenz je sjahao pred Milerovim barom i ugledavši jednog čoveka kroz otvorena dvorišna vrata on ga pozva da izađe na ulicu.

Kad je ovaj bio na kapiji, revolveraš pokaza na svog konja:

— Hej, mister, treba da ga otimate i da bude gotov za jedan sat. Jasno?

Na nesreću, čovek na koga se Lenz obratio bio je stari sudija J. H. Lukas. On je bio star šezdeset i devet

godina i već devet godina nije radio svoj posao radi teške bolesti. U Tombston se doselio jer je jedna od njegove dve ćerke bila tu udata. Mlada En Valas je dovela svog oca da živi kod nje.

Nikada se nije doznalo da li je vođa bande baš tako sve isplanirao. Lenz je isto tako mogao da oslovi i nekog drugog čoveka. Ali nije isključeno da je gazda u svom planu predvideo i sudiju.

Stari čovek je stajao na kapiji i uznemireno gledao bandita.

— Žao mi je, mister, ali ja ne mogu da otimarim vašeg konja. Morate da ga odvedete u jednu od staja. Imamo ih dosta u gradu.

Plavi bandit stajao je raširenih nogu, sa kosmatim rukama na bokovima i uperenog pogleda u starog sudiju.

— Šta ti pada na pamet — za grme on — ti, bedna ništarijo! Rekao sam da mi otimarimš konja, jasno! Ako nećeš, prirediću ti nešto izvanredno.

Pre nego što je sudija mogao išta da odgovori, revolveraš je držao u ruci jedan od svojih revolvera.

Pucanj odjeknu i metak prošiša pored desnog lakta starog čoveka i izbi komad drveta iz kapije. Kad je sudija hteo da se okrene da pobegne u dvorište bandit ispali još dva metka.

Lenz je postigao ono što je hteo. Građani Tombstona su bili uvereni da je došao čas od koga su se plašili.

Vajat Erp je već stigao do Ruske kuće na uglu Faifstrita. Kad začu pucanj pogleda niz Alenstrit ali ne napusti svoje mesto. Maršal se seti Luka Šorta koji je tog dana oko jedanaest časova otišao na Hamferi-

ranč. Da li je trebalo da ga pusti da ide, pomisli Vajat. Ali i tamo je bilo neophodno prisustvo šerifa baš tog dana.

Maršal nije mogao da vidi čoveka koji je baš tada stavljao veliki plakat na jednom od krovnih stubova Kristal Palasa.

Kugan je brzo gurnuo ekser kroz jak papir u meko drvo i odmah skočio na konja. Trebalo je okačiti još dva plakata.

Pošto je obavio posao na Berd Kejdž pozorištu odjahao je dalje.

Bila je slučajnost da je maršal išao Terdstritom dok je Kugan jahao Fajfstritom prema rudarskom naselju da bi zaobilaznim putem stigao do zgrade suda koja se nalazila na uglu Treće ulice i Fajfstrita. Tu je na ulaznim vratima ostavio plakat zakačen čvrsto sa dva eksera. Sada je bez žurbe uzjahao konja i uputio se u Drugu ulicu da bi stigao do porodice Flanagan.

Stari Flanagan, koji je dremao na klupici u dvorištu, trže se i žmirkajući pogleda stranca.

— Hej, šta je to?

Kugan kliznu iz sedla, priđe starom i ispruži prema njemu otvorenu levu ruku. Na dlanu je zasvetlucao srebrni prsten sa pečatom na kome je bio ugraviran veliki trougao.

Stari Flanagan se nehotice trže i brzo ustade.

— U redu, mister. Vi hoćete u kuću, zar ne?

Kugan odmahnu glavom.

— Ne, hoću kod Rozi Džindžer.

Stari Flanagan htede da posavetuje momka da ne ide u krčmu, ali kad ugleda lice čoveka sa vešalima, predomisli se.

Prvi deo zadatka koji je Kugan

dobio bio je izvršen. Ali on nije znao da je imao da zahvali samo pukoj slučajnosti što je, neopažen obavio svoj posao.

Tako lako izvršen zadatak učinio ga je lakomislenim da krene Rozi Džindžer.

Vajat Erp opazi plakat na Kristal Palasu baš kada je hteo da skrene u Forstrit. On zastade a onda lagano dođe do sredine ulice.

Tada je mogao da pročita velika slova na žućkastom papiru.

Vajatu Erpu!

Ti imaš samo jednu šansu: napusti grad!

Dolazim 7. jula u podne da uzmem grad. Ako te zateknem ovde, bićeš vezan za stub u glavnoj ulici.

Tombston će biti zapaljen!

Ako Tombston izgori i pretvori se u pepeo, to će biti tvoja krivica!

Ti znaš da se ja ne šalim!

Veliki šef

Ispod ovih redova crnio se veliki trougao.

Nekoliko sekundi stajao je Vajat Erp kao ukopan.

Onda se pokrenuo. Ode do stuba, strgnu plakat, zgužva ga i odmah se uputi šerifovoj kancelariji. Džef Hanter mu je išao u susret.

— Brzo, Džef, mog konja!

Šerifov pomoćnik otrča u konjušnicu i osedla Erpovog konja.

Samo nekoliko minuta kasnije jahao je čovek iz Misurija ka brežuljcima, jedinim uzvišenjima u okolini.

Izvukao je durbin iz džepa i pažljivo posmatrao savanu.

Ali uzalud, jer čoveka sa žutom košuljom nije video.

Znači, on ili je napustio grad sa istočne strane ili je još uvek u Tombstonu.

Vajat se vrati u grad.

Kad je ujahao u Sekondstrit on opazi gomilu ljudi koji se skloniše u dvorišta čim su ugledali maršala.

Vajat potera konja niz ulicu. Izdaleka opazi plakat na vratima suda.

Znači sive aveti su već počele da kruže gradom.

Građani Tombstona su pročitali poruku velikog šefa. To je bilo ono najgore.

Vajat Erp skide i taj plakat a onda produži Fremontstritom. Tamo dole ugleda Doka Holideja pored kauboj-ja Čarli Lenz.

Čovek iz Misurija okrete konja i odjaha natrag. Kad je stigao u Alenstrit ugleda pred pozorištem gomilu ljudi. Iz sedla je mogao da vidi zakačen plakat na vratima pozorišta.

On skoči sa konja, progura se kroz gomilu, skide plakat i zgužva ga.

Kad se okrenuo njegov pogled se sukobi sa ljutitim i zlobnim pogledima prisutnih ljudi.

Jedan debeli čovek, zadriglog lica i krezub, upita:

— Šta će sada biti, maršale?

— Ono što će biti — uzvratil maršal. — Ima li još pitanja?

— Ne, nema pitanja! — uzviknu drugi. — Vi morate da napustite grad!

Vajat, koji se već okrenuo da pođe, zastade i odmeri čoveka besnim pogledom.

— Da napustim grad? Čujte me, Gilmore, napustiću grad samo kao leš koga će odvući do brežuljaka.

Ljudi ustuknuše i napraviše maršalu prolaz do njegovog riđana.

Ispred ulaza u dvorište šerifove kancelarije stajao je Džef Hanter. Vajat mu dade znak da prihvati konja i pruži mu plakate.

Ljudi ispred pozorišta su se razišli ali nekoliko je ipak ostalo. Oni su mračnim pogledom odmeravali maršala.

Među njima je bio i Gilmor. On munu jednog mišićavog tipa i prosikta:

— Šta ti kažeš, Ted? Zar nije naše pravo da mi o tome odlučujemo?

— Naravno — odgovori Ted.

— Ljudi, vi morate da priznate — podbadao je i dalje Gilmor — da ne možete pristati da nam unište grad radi jednog jedinog čoveka.

— Tako je! — zagrme zdepast čovek sa keceljom kakvu nose kovači.

— Što je pravo, pravo je. Došlo je vreme da odjašite odavde, maršale.

Vajat pogleda kovača sa prezirom i sasvim mirno ga upita:

— I to mi vi kažete, Džone Kardvik?

Jedva primetno rumenilo oblikovačevo lice. On se seti onog dana kada se u prepodnevnim časovima pojavio šestoro ljudi da bi iz njegovog dvorišta odveli dva konja. Kad se pojavila njegova ćerka sa korpom veša koji je upravo skinula sa konopca, Džoni Kalun je povukao devojku, začepio joj usta maramicom i stavio ispred sebe na konja. Šest bandita protiv njega samog, starog Kardvika.

Kovač je zgrabio čekić i istrčao u dvorište. Šest revolvera uperiše se u njega. I baš u tom sudbonosnom trenutku pojavio se maršal Vajat Erp.

Došlo je do paklene borbe. Vajat je dvojicu bandita primorao da se predaju, jednog je udarcem pesnice uspavao, a trojica su pobegla.

Džon Kardvik je imao još jedan razlog da bude zahvalan maršalu.

Četiri godine ranije Vajat se zauzeo za njega kad je vlasnik Oksidental — saluna zahtevao da napusti zemljište koje je kovač zakupio.

Ali ta sećanja su brzo iščezla iz kovačevog mozga. Na licu mu se video prkos kad je rekao:

— Ne vredi ništa, Erpe. Vi morate da odete odavde.

Vajat Erp se lagano približi kovaču i stade ispred njega. Bio je mnogo viši od Kardvika i ovaj je morao da digne pogled prema njemu.

— Ne, Kardvik, ja neću otići — reče mirno maršal gledajući kovača netremice u oči.

Kardvik ne izdrža Vajatov pogled već spusti glavu na grudi.

— Mi više nećemo dozvoliti da nas unište, Erp — zagrne Gilmor. Klantonovi dani su prošli i vaša pomoć nam više nije potrebna. Konačno, mi nemamo nikakve veze sa ljudima sa vešalima. Veliki bos nam je poslao poslednju opomenu i mi ćemo je poštovati.

Vajat se okrete i pogleda čoveka koji je držao kockarnicu u Flitstritu za one koji su bili sa manjim sredstvima. Kad je od opštine zatražio dozvolu da otvori krčmu bio je odbijen. Tada je Vajat progovorio nekoliko lepih reči za njega. Dakle i on je imao dobar razlog da bude uz Vajata, ali strah koji je osećao kao i svi ostali, učinio je da zaboravi na zahvalnost.

— Moraćete da odjašite odavde Erp!

U ovoj grupi nalazio se i Džems Vinset, u čijoj su se trgovini prodavali muzički instrumenti, korpe i kuhinjski pribor. I on je dugovao zahvalnost maršalu Erpu, ali i on je to sada potpuno zaboravio.

— Morate da idete, maršale — začu se njegov promukli glas.

Čovek iz Misurija ne reče ništa više. Okrete se i lagano uputi ka šerifovoj kancelariji. Bez žurbe pređe nekoliko stepenica, otvori vrata i polako ih zatvori iza sebe.

Zastade nasred sobe i tupo se zagleda u pod. U glavi je osećao bol a u ustima ukus gorčine.

To je, dakle, zahvalnost i vernost grada za koji je toliko puta stavio svoj život na kocku.

Oni hoće da ga oteraju iz grada!

Plakati ozloglašenog banditskog vođe postigli su svoj cilj. Oni su više pogodili stanovnike nego čoveka kome su bile upućene. Bandit je namerno ovako postupio jer je znao da će preko malog zastrašenog čoveka najlakše obaviti posao.

Maršal je imao protiv sebe tog opasnog protivnika, ali ne samo njega. Građani Tombstona ustali su takođe protiv njega. Kako su mislili Gilmor, Kardvik i Vinsent mislili su i svi ostali u gradu.

Hteli su da ga oteraju iz grada i time da iskopaju sami sebi grob...

*
* *

Čim je ušao u Fremontstrit, Dok Holidej opazi Čarli Lenza pred Milеровim barom.

Kockar se približio elastičnim koricima i zastade na nekoliko jardi iza revolveraša. Ovaj ga nije primećio jer je u tom trenutku doviknuo Valasu:

— Izadi, stari, i uradi što sam ti rekao. Brojaću do tri i ako do tada nećeš imati u ruci ono što ti treba za timaranje, videćeš šta će te snaći.

Nisam navikao da se ne poštuju moje naredbe!

— Onda si ti prilično razmažen momak — odjeknu zvonak glas iza bandita.

Lenz se u skoku okreće. On htede da potegne revolver, ali se uzdrža jer mu pogled pade na cev uperenu u njega.

U Džordžijančevoj desnici svetlucaje veliki poniklovani kolt.

Revolveraš podiže pogled do ledenih Džordžijančevih očiju i oseti hladne žmarce na leđima.

Holidej se nasmeja i briljantnim pokretom ruke vrati revolver u futrolu.

Revolveraš odahnu i izveštačeno se nasmeja.

— Čudne navike imate vi ovde!

Bandit nije ni slutio da pred njim stoji upravo Dok Holidej.

— Stvarno, čak prilično smešne navike.

Na Holidejevom licu pojavi se hladan osmeh.

— Nalaziš?

— Da. — Lenz se počea iza uha i nakrivi glavu praveći grimasu. — Ko ste vi?

— Mislim da ćeš sam doći na to — odgovori Dok.

— No, ako treba da budem pošten, onda moram da kažem da bih vas sigurno smatrao za sveštenika da sam vas sreo na nekom drugom mestu. Ovako verujem da ste ili sudija ili...

— Greška — odgovori Džordžijanac.

— Pa ko ste onda?

— Moje ime je Holidej, Džon Henri Holidej.

Bandit prebleda.

— Holidej — ote mu se sa usana.

— Dok Holidej?

— Izgleda da ti se ne dopada moje ime, amigo?

— Do đavola! — opsova Lenz.

— Pusti đavola na miru, burazeru.

Holidej izvadi cigaretu iz tabakere, pripali je i gurnu ruke u džepove od kaputa. Sa malo nakrivljenom glavom posmatrao je revolveraša.

— Zar se mi nismo već negde videli, dečko?

Revolverašu se očigledno nije dopadalo što ga Holidej tako oslovljava jer je imao dvadeset i tri godine. Ali Dok Holidej, koji je bio više od deset godina stariji od njega, nije se na to osvrtao.

— Da, čak sam siguran da smo se već videli — dodade Holidej.

Bandit nije mogao da se seti, ali Džordžijančevo pamćenje je bilo izvanredno.

— Prošlo je od tada tačno pet godina. Mora da si imao oko osamnaest godina. Bilo je to u jednom malom mestu preko u Teksasu gde su ljudi bave štavljenjem kože. Ti si sa još dva momka došao na rđavu ideju da te ljude olakšate az nekoliko koža ne plativši ništa za njih.

Bandit se sada setio. Tada je u onom malom razvratnom gnezdu San Domingu udružen sa Fred Harperom i Džeri Vejtom počinio niz manjih krađa i pripremao se za jedan veći „podvig”. U međuvremenu se u San Domingu pojavio jedan čovek, Fred Harper je bio uhvaćen a onda i on i Vejt. Čarli Lenz nikada nije doznao da je to bio Dok Holidej.

Kad je savladao strah, na licu mu se opet pojavi bezazlen osmeh.

— Ol rajt, Dok, to je bilo glupo,

a i prošlo je već dosta godina od toga.

— Ne dovoljno, Čarli — odgovori Holidej.

Bandit se zaprepasti što se Džordžijanac sećao i njegovog imena.

— Šta hoćete time da kažete, Dok?

— Hoću da kažem da bi za tebe bilo bolje da se što pre izgubiš iz grada.

Revolveraš stavi desnu ruku na potiljak i zabaci glavu unazad. Za to vreme nije skidao pogled sa Holideja.

— Mislite? — upita.

— Da!

— Ja nisam siguran — odgovori Lenz povišenim glasom. Glavu je neprestano pomerao tamo-amo, još uvek je pridržavajući rukom. — Ja nalazim da je ovo lep grad i da вреди ostati neko vreme u njemu.

— Ne isplati se Čarli Lenz.

On stvarno zna moje ime, prođe banditu kroz glavu.

U stvari on bi najviše voleo da odmah napusti Tombston, ali još nije izvršio naređenje koje mu je dao Kapučine.

Kosa mu se dizala na glavi pri pomisli na onaj čas kad se odbegli kažnjenik iz Masadene iznenada pojavio u njegovom prebivalištu. Kapučine mu je bez okolišanja objasnio šta treba da uradi. Lenz nije bio dovoljno hrabar da se usprotivi banditu, iako nije osećao nimalo volje da ide u Tombston.

Dok su Holidej i bandit razgovarali na uglu se pojavi Vajat Erp, ali odmah opet nestade.

— Daću ti isti savet, Čarli, kao što sam dao jednom drugom momku pre nekoliko minuta, a to je da od-

jaši jer u drugom gradu su devojke lepše...

Okolo iskrivljenih usana Čarli Lenza pojavi se grčevit osmeh.

— Na žalost ne mogu, Dok. Imam sastanak ovde.

Dok mu munjevito postavi pitanje:

— Sa čovekom u žutoj košulji i oduzetom desnom rukom?

Pitanje je tako iznenadilo bandita da on to nije mogao da prikrije. Reakcija koja je sledila bila je tipična za tu vrstu ljudi: njegova desnica pade na dršku revolvera.

Ali suviše kasno. Fantom-strelac iz Džordžije bio je brži za desetinku sekunde.

Podnevno sunce ogledalo se na poniklovanoj dršci Holidejevog revolvera.

— Ruke uvis, Lenz! Ko neće da putuje, mora da odsedi.

Dok Holidej munjevito razoruža bandita i povede ga u Alenstrit.

Kad Vajat Erp začu korake okrete se. Vrata se otvoriše i Dok Holidej gurnu Lenza unutra.

— Žao mi je, maršale, ali mladić na silu hoće u zatvor.

Čarli Lenz je zaprepašćeno zurio u maršala.

To je, dakle, bio veliki Vajat Erp! Grom i pakao!

Zar je morao da nabasa baš na Doka Holideja i Vajata Erpa?

Maršal ga odmeri i gurnu u ćeliju.

Kad se teška vrata ćelije zatvoriše iza Lenza, njega obuze jak strah koji se ubrzo pretvori u bes. On ljutito zagrme:

— Ovo ćete zažaliti, maršale! Budite uvereni. Gorko ćete zažaliti!

Vajat se i ne osvrte već se vrati u kancelariju.

Dok Holidej je stajao na svom

uobičajenom mestu. Oslonjen na zid između vrata i prozora, prekrstio je noge i gurnuo ruke u džepove.

— Za nekoliko dana imaćemo posetu — reče maršal ušavši u sobu.

Holidej ga pogleda.

Vajat izvadi iz džepa zgužvan plakat, poravna ga i podiže visoko.

Zažmurivši na jedno oko Holidej pogleda plakat a zazvižda kroz zube.

— Gle, gle, naši prijatelji se najavljuju. Zanima me da li će „supa pasti u pravi lonac“.

— Već je pala — odgovori mračno maršal.

— Kako? Zar su ljudi već nešto primetili?

— Na žalost. Jedan plakat sam blagovremeno uklonio ali druga dva su hrabri građani Tombstona otkrili. Bili su postavljeni na Kristal Palasu, sudnici i pozorištu.

Holidej se tiho nasmeja.

— Onda predstava može da započne.

*
* *

Dan je prošao.

Noć se već spustila na grad, a Teksašanin se još nije vratio sa Hamferi-ranča.

Vajat Erp se upravo vratio sa obilaska grada kad začu korake na tremu.

Dok Holidej uđe.

— To je bio momak sa žutom košuljom — reče on samo.

Erp je stajao pored ormana sa oružjem. On pogleda preko levog ramena.

— Čovek sa žutom košuljom?

Džerdžijanac klimnu glavom.

— Kako ste došli na to?

— Zato što samo on može to da bude. Onaj drugi je njegov partner.

— Da, znam.

Holidej podiže upitno levu obrvu.

Vajat pokaza na vrata i Dok pogleda u prvu ćeliju. U njoj je sedeo čovek u žutoj košulji.

On se lagano vrati u kancelariju.

— Kako ste vi na to došli?

— Bilo je sasvim jasno — odgovori nemarno čovek iz Misurija dok je punio svoju vinčesterku — i zato sam ga tražio.

Oko tričetvrt sata posle zatvaranja Čarli Lenza uhvatio je Vajat Erp u baru Rozi Džindžer čoveka sa žutom košuljom. Maršal je na svoj jednostavan način, koji se od početka njegove karijere pokazao kao odličan, kao po koncu našao bandita i odmah mu rekao:

— Vi ste došli sa Čarli Lenzom i stavili plakate u gradu.

Kugan je bio tako iznenađen da nije mogao ništa da odgovori.

Vajat mu izvuče kolt iz futrole i pokaza na vrata.

— Dodite, jer ne mogu da dozvolim da izazivate tuču.

Džek Kugan nije mogao da se povрати od zaprepašćenja i nije imao snage da pruži i najmanji otpor.

Dva druga sedela su iza brave, ali to nije bilo od velikog značaja jer ni oni nisu bili značajni.

Veliki bos je njih prežalio, jer je one najlukavije ljude čuvao za veliku borbu. On je i računao sa time da Kugan i Lenz budu uhvaćeni pošto obave posao. Oni su svoju ulogu odigrali, a plakati su postigli željeni cilj.

*
* *

To isto veče održan je skup na kome su glavnu reč vodili Sandi Bob i njegov prijatelj Ben Samerfild.

— Nećemo žrtvovati naš grad radi tog maršala, ljudi — uzviknu Sandi gromkim glasom.

Majk Dunbar ga munu laktom.

— Hej, Sandi, ne deri se toliko. Mi nišmo gluvi.

— Šta — uzvratu Sandi — da nisi ti uz njega?

Dunbar podiže ramena.

— U svakom slučaju, ne bih se dobro osećao u ulozi protivnika Vajata Erpa. Maršal je đavolski mnogo učinio za nas i naš grad. To ne treba da zaboravimo!

Hari Springs klimnu glavom odobravajući.

— Tačno. Da nije bilo njega, Klantonovi bi odavno pretvorili grad u prah i pepeo. To je sigurno. I još nešto: braća Farman bi nas očerupali kao kokoške.

— Sve to nema veze sa ovim! Sada stvari stoje drugačije. Kočije su se zaglavile u blatu, a maršal ne može više da ih izvuče — izgovori u jednom dahu Samerfild, momak malog rasta i neprijatnog izgleda sa svojom konjastom glavom i velikim ustima. — Vremena su se izmenila. Vajat Erp je završio svoje. On bi i sam mogao da uvidi da ne može izaći na kraj sa takvom jednom organizacijom. Veliki šef ga je pritisnuo uza zid, a sa njim i celi grad. Ja nemam nimalo volje da žrtvujem sve ono što sam petnaest godina stvarao. Ako vi imate volje, to je vaša stvar. U svakom slučaju, mi smo protiv maršala, ili tačnije rečeno: mi želimo da on nestane!

— Tačno, a sa njime i Dok Holidej i Luk Šort — zagrme Sandi Bob.

Ako je u početku i bilo pristalica Vajata Erpa, tokom večeri sve više ljudi je zahtevalo da Vajat Erp napusti grad. Oko jedanaest časova skup je doneo odluku da poseti šerifovu kancelariju i da saopšti Vajatu Erpu njihovu odluku.

U tom trenutku vrata se otvoriše i na zaprepašćenje svih prisutnih pojavu se Vajat Erp.

Maršal pogledom napravi krug a onda mirno reče:

— Dobro veče, ljudi! Zar smo dotle došli da od straha ne smemo da održimo sastanak u gradskoj većnici? Moramo li da se krijemo u ovoj prljavoj kolibi?

Potrajalo je nekoliko minuta pre nego što se neko usudio da progovori. Bio je to Samerfild.

— Ne radi se sada o tome, maršale. Radi se samo o gradu, o tome da Tombston mora biti spašen.

— To je i moje mišljenje, mister Samerfild.

— Grad mora da bude spašen — uzviknu Sandi Bob — a on može da bude spašen samo ako vi uradite ono što druga strana traži od nas: da napustite grad.

Maršal odmeri Sandija prezrivim pogledom.

— Druga strana, Sandi? Hoćete da kažete banditi!

Vajat se okrete i vrata se zalupise za njim.

*
*
*

Ben Samerfild, Sandi Bob i Mat Fleger sa još trojicom ljudi našli su se oko pola noći u Alenstritu sa namerom da uhvate Vajata Erpa.

Sandi Bob je znao da se maršal u

to vreme vraća u Rusku kuću u kojoj je stanovao.

Ali oni su uzaludno čekali.

Prošlo je već dva časa po ponoći kad su pošli niz Alenstrit. Tada opaziše da u šerifovoj kancelariji još gori svetlost.

Oni odluču da uđu u šerifovu kancelariju.

Samerfild i Sandi pođoše napred, dok su ih ostali sledili.

Ali u kancelariji je sedeo samo stari Hanter.

— Gde je maršal — upita ga Sandi Bob.

— Ne znam, mister Bob.

Vrata prema dvorištu se otvoriše i na njima se pojavi Vajat.

Iako su se ljudi iznenadili, Samerfild se brzo pribrao. On se obrati Vajatu Erpu:

— Mister Erp, mi smo došli da vas prisilimo da odete iz Tombstona.

— Ah, ... i ... ?

— Da, i ne morate da pitate sa toliko podsmeha. To najozbiljnije mislimo. Dobro ovog grada leži nam na srcima ...

— Kao što vam je uvek ležalo na srcu — prekide ga Vajat Erp žustro.

— Mister Erp, mi nismo došli da sa vama pričamo već da ubrzamo vaš odlazak.

— Ma šta kažeš, Samerfilde!

Ovaj uzmaknu dva koraka i stade na nogu jednom koji je stajao iza njega.

— Vi ne možete tako da razgovarate sa mnom, maršale! Ja govorim u ime celog grada!

Jednom od prisutnih nađe se na jednom revolver u ruci. Bio je to levak Teodor Hajnson, pijanac koji je mogao za nešto da se upotrebi sa-

mo ako je popio najmanje pola flaše viskija.

Vajat pogleda u revolver i zavrte glavom.

— Tebi mora da je dosadio život, Ted.

Hajnson zaplićući jezikom jedva promrmlja:

— Nema nikakvog smisla, maršale! Ja ne mogu da podnesem da se suprotstavljate momcima.

U tom trenutku napolju odjeknu topot konja koji se onda zaustavi pred kancelarijom. Na stepenicama trema začuše se teški koraci a odmah zatim na vratima se pojavi ogromna prilika Teksašanina.

Kad Luk ugleda revolver u ruci pijanice, odmah je ukopčao. On podiže visoko levu nogu i oružje odlete uvis. Strašan udarac pesnicom odbaci Hajnsona do teških vrata koja su vodila u hodnik sa ćelijama.

— Halo, maršale! — Div se okrete čoveku iz Misurija i napravi se iznenađen kao da je tek tada primečio ljude koji su se nalazili u kancelariji. — Imate posetu? Želite li da ih poslužim sa bonbonama?

Samerfild steže pesnice kad ugleda da se ostali uputiše vratima.

— Čekajte, ljudi! Mi imamo nešto da kažemo maršalu. Zašto da i šerif to ne čuje?

— Da čujem, zanima me šta to imate da kažete — reče Teksašani nimalo ljubaznim glasom.

— Evo, mister Šort. Ljudi sa vesalima postavili su danas u gradu plakate na kojima traže da maršal odmah napusti Tombston. Ako Vajat Erp ne ode oni će za nekoliko dana zapaliti grad i pretvoriti ga u pepeo.

— Nije loša ideja — zaključ

Teks, izvadi iz džepa na košulji dugačku virdžiniju cigaru i gurnu je između krupnih, belih zuba — stvarno nije loša ideja, da se spali ovo bedno prljavo gnezdo. Tako bi se đavolu mnogo truda uštedelo.

— Ali šerife! — pobuni se Samerfild. — Pomislite na žene i decu, na starce i nesposobne...

Teks odmahnu rukom i uzvрати Samerfildu:

— Ti se drži svoga, kukavice! Mišliš da ja ne znam o čemu se radi ovde. Vi svi ovde ste bedne kukavice. Sada napolje, pre nego što vas ja nisam udesio. Jeste li razumeli?

Ljudi požuriše napolje.

Teksašanin izađe za njima na trem i stegnuvši pesnice uzviknu:

— Prokleti ološ! Ovaj čovek se borio gotovo čitavu deceniju da ovu štenaru održi čitavu i sada su ove stenice još i bezobrazne! Ako samo još jednom vidim ovde nekog od vas biće salate od kostiju!

Zapenušan od ljutine vrati se šerif u kancelariju. Zapanji se kad ugleda nasmejjano lice čoveka iz Misurija.

— Hteo bih da imam vašu hladnokrvnost. Imate nerve kao konopce, maršale. Zašto niste odmah izbacili te ljude napolje?

Čovek iz Misurija lagano podiže ramena i ponovo ih spusti.

— Čemu, Luk? — Sada su mi potrebni nervi više nego ikada. Svima će nam biti potrebni...

*
**

Dakle 7. jula! Još tri dana do ponedeljka, 7. jula.

Ceo Tombston drhtao je u iščekivanju tog dana.

Bilo je kasno uveče. U pisarnici gradonačelnika koja je bila istovremeno i kancelarija novinarske kuće, sedeo je Džon Klem, nagnut nad stolom. Napisao je sedam pisama, gurnuo ih u omote i zatvorio. Onda je obukao kaput, stavio šešir i izašao iz kuće.

U Fremontstritu bilo je tiho.

Džon Klem pređe ulicu i uputi se ka OK-Koralu. Pre nego što je prošao pored njega zastade i pogleda mračan prostor za kola. Tu su se, pre dve godine borili Vajat Erp i Klantonovi.

Polako nastavi put i zađe za ugao Harvudove kuće u kojoj je umro sedamnaestogodišnji Bili Klanton posle strašne borbe. Iako je sedokosi čovek već više puta donosio odluku da će zaboraviti tu mračnu stvar, uvek kada je tuda prolazio uspomena su oživljavale.

Klem pođe niz Treću ulicu do Alenstrita skrete pored radnje Bili Kinga, prođe ispred malog Atlantik restorana i zastade pred velikom kamenom građevinom US banke.

Abe Solomon je imao jednu od najlepših građevina u Tombstonu. Bila je skoro podignuta i bila je ponos Alenstrita zajedno sa Kristal Palasom i još nekoliko drugih zgrada.

Gradonačelnik prvo pogleda mračnu zgradu, onda se osvrnu na sve strane i najzad dođe do ulaza. Spusti ruku na mesinganu dršku i razmisli nekoliko trenutaka. Onda povuče dršku. Metalan zvuk zvona odjeknu u hodniku.

Potrajalo je kratko vreme dok se na spratu ne otvori prozor.

— Ko je to dole? — začu gradonačelnik bankarev glas.

— Ja sam, Solomone.

— Gradonačelnik?

— Da.

— Čekajte, dolazim.

Posle nekoliko minuta otvori bankar vrata i pusti gradonačelnika da uđe u kuću.

— Šta vas je dovelo ovako kasno u moju kuću, mister Klem?

— Možemo li da odemo u vašu kancelariju, mister Solomone?

— Naravno.

Sedokosi bankar povede gradonačelnika u kancelariju. Tu mu ponudi da sedne, ali gradonačelnik odbi i pređe odmah na stvar.

— Vi ste se interesovali za moju kuću, mister Solomon?

Bankar ga pogleda iznenađeno.

— Kako ste se tako iznenada odlučili da je prodate?

— Neću da je prodam, mister Solomone. Ja sam već ranije rekao da mi je kuća potrebna zbog novina koje ću izdavati još nekoliko godina. Ali ja bih hteo da uzmem novac na kuću.

— Na kuću? — Solomon provuče prste kroz kosu. Ispitivački je posmatrao gradonačelnika, jer nije mogao sebi da objasni tu njegovu iznenadnu odluku. — Koju sumu tražite?

— Sedam hiljada dolara.

Bankar opet pređe rukom kroz kosu, onda uze naočare i stavi ih na nos.

— To je lepa suma novca, Klem.

Gradonačelnik preču to što ga bankar više nije oslovljavao sa „mister” i nastavi:

— Da, ali vi i sami znate da kuća vredi toliko.

Ugovorili su visinu kamate i sklopili ugovor.

Džon Klem se teška srca vraćao kući. Usput je u poštansko sanduče ubacio sedam pisama.

Subota je prošla mirno u Tombstonu.

Vajat je napravio nekoliko obilaska grada i to na konju da bi ih što brže obavio.

Dok Holidej je iznajmio sobu u Grand hotelu koji se nalazio preko puta Kristal Palasa. Soba je bila na spratu i iz nje je mogao dobro da osmatra glavnu ulicu.

Dok je maršal obilazio severni deo grada, Luk šort je jahao južnim delom. Pomoćnici Džef i Rik Hanter patrolirali su na istoku i zapadu. Stari Hanter je sedeo uglavnom sam u kancelariji i čuvao stražu.

Subota je prošla bez događaja, a isto tako i noć između subote i nedelje.

Ljudi su ispunili obe crkve i moleći se sa strahom osluškivali šta se napolju događa.

Plavocrna noć ležala je nad Tombstonom.

Samo nekoliko časova delilo je grad od ponedeljka.

Vajat Erp je bio u kancelariji. Upravo je starom Hanteru dao za pomoćnike raspored o novom obilasku grada, kad se napolju začuše koraci.

Čovek iz Misurija odmah ugasi svetlo, natera starog da ode u dvorište i stade na vrata koja su vodila na ulicu.

Više ljudi došlo je od Orijental-

saluna. Oni zastadoše pred maršalom.

I pored mraka Vajat Erp je video ko stoji pred njim: Gilmor, Samerfeld, Sandi Bob i Vinsent.

Samerfeld stade u raskorak i posle kratkog ćutanja podiže glavu i zareža:

— Erp, vi ste još ovde?

— Kao što vidite.

— Onda moramo da budemo jasniji: napustite grad i to odmah!

Ben Samerfeld nije dovoljno temeljno prostudirao fenomen Vajata Erpa. Trebalo je da zna da slava, koju je stekao još od njegove prve borbe u svojstvu maršala, a protiv Ben Tompsona gore u Elsvortu, nije bila slučajna.

Pre nego što je neko od prisutnih mogao nešto da preduzme, priđe im Vajat bliže i zastade pred Samerfeldom.

— Šta si rekao, Samerfilde?

Tridesetitrogodišnji mišićav momak prasnu:

— Neka te đavo nosi, čoveče!

Niko nije video kad je maršal podigao pesnicu ali se trgoše kad udarac odjeknu na Benovoj vilici. Samerfeld bi tako snažno pogođen da odlete sa trema.

Sandi Bob se ustremi na Erpa, ali ga ovaj desnim krošeom smesti pored Samerfilda.

Andrej Engelman, koji je ličio na gorilu, vide šansu za sebe i polete na čoveka iz Misurija uzviknuvši:

— To nema nikakvog smisla, Erp! Ti moraš da se izgubiš odavde!

Njegova zamahnuta ruka prelete iznad maršalove naglo spuštene glave i u istom trenutku kasapin bi pogođen levim aperkatom pravo u vrh brade.

Izgledalo je kao da je Engelman podignut sa poda, onda se zanesse unazad i pade pored Gilmora i Vinsenta koji su stajali iza njega.

— Ima li još neko nešto da kaže?

Ne, niko više nije imao želju da govori. Ljudi pođoše natrag.

Tek kada su stigli do ugla počеше da mrmljaju kletve i pogrde, ali kad ugledaše i Luk Šorta da izlazi iz Pete ulice oni se brzo udaljiše.

Dok Holidej, koji je bio u svojoj sobi, siđe na ulicu i sva trojica se nadoše na uglu pred Oriental-salunom.

— Sve ovo izgleda trulo i pokvareno — reče Teksašanin. — Najradije bih preduhitrio Velikog bosa i sam zapalio ovo gnezdo.

Čovek iz Misurija ne reče ništa na to. Njegove oči bile su uprte u smrknuto lice Džona Holideja.

Džordžijanac gurnu cigaretu među zube, a onda crveni plamen palidrvca osvetli za trenutak njegovo ukočeno lice.

— Uvek sam govorio da je Tombston lep grad u kome se može čovek odmoriti, grad sa prijatnim ljudima. Maršal nikada to nije hteo da veruje. Što se mene tiče mi možemo ovde da ostanemo još trideset pa i pedeset godina — reče Dok Holidej sa zlobnim humorom.

Teksašanin se nasmeja.

— Grom i pakao, kad vas ne bismo imali, Dok, mi bismo izgledali žalosno. Hajde da popijemo nešto, možda će nam stvari izgledati ružičastije.

Ali ni piće koje su uzeli u Kristal Palasu nije ništa izmenilo situaciju.

Tombston kao da je bio omađijan, a ljudi su bili u panici kao nikada do tada.

Kuće kao da su zamrle tako se ni je osećao život u njima.

Sutra je 7. jul, dan koji je veliki šef bande sa vešalima odredio za svoj dolazak i obračun sa svojim protivnikom!

Te noći tri druga nisu spavala, jer su neprestano obilazila grad svaki za sebe.

U svitanje zore ugleda Vajat Erp dva mlada pomoćnika koji su se neispavani i umorni približavali šerifovoj kancelariji.

Kad su stali pred maršala on im reče:

— Idite da spavate, momci.

Oni samo klimnuše glavom i odoše.

Na ulici nije bilo žive duše.

Nešto pre osam časova, dok je maršal pojiu i hranio svog kulaša u dvorištu iza šerifove kancelarije, učini mu se kao da čuje udaljen topot konja.

On izađe na kapiju i ugleda na kraj Alenstrita, tamo gde je odvajao put za groblje, grupu jahača. Najmanje ih je bilo šest ili sedam.

Vajat ode u kancelariju i uze svoju vinčesterku iz ormara za oružje. Polako se približio vratima, gurnu levu futrolu na opasaču napred i olabavi kolt u njoj, kao što je uvek činio kad mu se približavala opasnost.

Gde je mogao da bude Teksašanin?

Najverovatnije negde dole kod rudarskog naselja.

Dok Holidej je pre jednog sata bleđ kao kreč otišao da legne u svoju sobu u Grand hotelu. Maršal ga je naterao da se nekoliko sati odmori.

Čovek iz Misurija je bio sam.

Njegova snažna, desnica čvrsto je stezala vinčesterku kad je odgurnuo vrata i izašao na trem.

Jahači su stigli već skoro do Kristal Palasa. Jahali su po dvojica jedni iza drugih.

Vajat Erp stupi na ivicu trema i odmah obuhvati pogledom prvu dvojicu. Njegove oči se iznenađeno raširiše.

Nije mogao da veruje svojim očima jer je u levom jahaču prepoznao krupnog brkajliju šerifa Klajd Haringsa iz Kontinentala. Pored njega je jahao Bill Norton šerif iz Taksone.

Vajat zažmuri pa opet otvori oči, ali opet je video njih. Da je i ostalo u njemu još sumnje, šerifske zvezde na grudima ove dvojice tu sumnju bi sasvim raspršile. Iza ove dvojice jahali su Džeri Kolins, šerif iz Meskala i Kas Larkin iz Nakoa. U jahaču iza ovih maršal je prepoznao Džek Miltona, šerifa iz Bovia. Ostala dva jahača Erp nije poznavao.

Vajat je čekao dok jahači nisu stigli do njega, a onda ih pogleda redom bez ijedne reči.

Sem Larkina znao je samo Klajd Haringsa i Bil Nortona nešto bolje.

Norton se osloni na jabuku sedla i nakrivi glavu.

— Halo, Vajat!

Maršal dodirnu obod šešira.

Klajd Harings se osvrte i pogleda ostale jahače.

— Ne znam, maršale, da li sve ove ljude poznajete?

— Gotovo sve — odgovori čovek iz Misurija koji istovremeno opazi Dok Holideja na prozoru Grand hotela i Luk Šorta na ulazu u Petu ulicu.

Šta je to trebalo da znači? Šta hoće ova sedmorica u Tombstonu? To je bio pravi skup čuvara zakona iz okoline!

Šerif Norton iz Tuksona pokaza rukom na Haringsa i reče:

— Ovo je Klajd Harings iz Kontinentala.

— Mi se poznajemo — umeša se Harings.

Kolins uzviknu:

— I mi se poznajemo.

Maršal samo klimnu glavom.

— Da, poznajem i Džeka Milтона i šerifa Larkina.

— Ol rajt — nastavi Norton. — Ovaj mladi čovek je Fred Blek, novi šerif iz Nogalesa, a ovaj crvenokosi pored njega je Kris Česterton, šerif iz Bizbija.

Vajat klimnu glavom ovoj dvojici. Norton se počea iza uha.

— Recite, maršale, znate li zašto smo mi ovde?

— Ne — odgovori Vajat mirno.

— Evo — Norton zavuče ruku u džep. — Mi smo dobili jedan telegram. Mislio sam da sam samo ja dobio ovo obaveštenje. Međutim, usput sam se našao sa ostalima. Ustanovili smo da smo svi dobili telegrame od gradonačelnika Klema. On nas je za danas pozvao da dođemo ovamo.

Maršalovo lice prekri rumenilo.

Znači, Džon Klem je hteo da ga zaštiti pa se umešao u tu stvar i pozvao sedmoricu šerifa iz obližnjih mesta. Dobri Džon Klem! On nije mogao mirno da gleda kako će njegovog prijatelja oni psi da napadnu.

Vajat odmahnu glavom.

— Žao mi je, Bil, ali ja ne znam ništa o tome.

— Ne mari — reče Norton, pošto je sjahao i prebacio uzde preko gredice. — Mi smo tu a to je najvažnije.

Harings takođe kliznu iz sedla.

— Baš me zanima da li će vođa bande održati reč — reče on.

Milton pogleda Larkina i upita ga:

— Šta mislite, Kas, prvo nešto da popijemo?

Čuvar zakona iz Nakoa, visok momak širokih ramena i uzanih bokova, pređe levom rukom preko svog lepog lica i zavrte glavom. Onda uze cigaru iz džepa na prsluku i gurnu je među zube.

— Ne — odbi on poziv. — Ja bih više voleo da projašem kroz grad ako se maršal slaže sa tim.

— Kako hoćete, Larkin — odgovori Vajat.

— Da, Larkin je u pravu — složi se šerif iz Nogalesa. — Svi bismo morali prvo da obiđemo grad pa tek onda nešto da popijemo.

Česterton, koji je već okrenuo konja da krene, zastade jer na drugom kraju ulice opazi Teksašanina.

— Hej, neka me đavo odnese ako ona ogromna igračka tamo nije Luk Šort — uzviknu on.

Teksašanin spremno odgovori:

— Meni je bilo dovoljno da vidim tvoju ridu kosu, burazeru, pa da znam da mi to govori Kris Česterton iz Bizbija.

Obojica se nasmejaše grohotom. Prvi kontakt bio je uspostavljen.

Harings, Norton i Kolins uđoše u šerifovu kancelariju, gde im je maršal pokazao plakat koji su ostavili članovi bande.

Čuvari zakona su gledali plakat odmahujući glavom.

Nakon kratkog ćutanja javi se Harings:

— Ovo je gadna stvar. Verujem da će lopuža doći sa čitavom bandom desperadosa. Koliko ga ja znam, pokupiće bandite sa granice i iz cele oblasti, a to su najgori od svih koji su se pojavili za zadnju deceniju i po.

— Ja sam znao da je moralo doći do ovoga — dobaci Džeri Kolins iz Meskale. — Ti psi neće mirovati dok sve ne pokore.

— Biće to žilava borba — zaključi Norton.

Harings, Norton i Kolins ostadoše oko pola časa sa maršalom a onda odoše.

Poslepodne je maršal još jednom video Fred Blejka i Klajda Haringa a predveče sreće Kolinsa i Kas Larkinsa gore na groblju. Njih dvojica su sedeli na konjima i osmatrali savanu.

Kad Larkin ugleda maršala podiže ruku.

Vajat dojaha do njih.

— Jeste li nešto primetili?

Larkin odmahnu glavom.

— Ne, čini mi se da će igra ovde početi bez nas.

— Šteta, dobro bi mi došli hiljadu dolara — dobaci Kolins.

Između crnih maršalovih obrva pojavi se duboka bora.

— Hiljadu dolara...

— Da — potvrdi Larkin. — Džon Klem je svakom od nas obećao po hiljadu dolara.

Vajat se bez reči okrete i vrati u grad. Pred „Tombstonskim epitafom” zaustavi konja i sjaha.

Džon Klem je upravo ispravljao jedan članak koji je govorio o stanju u gradu.

Njegovo lice se smrкну kad ugleda maršala. Ono čega se bojao desilo se. Vajat Erp je doznao da je ljudima koje je pozvao obećao novac.

Lagano je prišao Vajatu Erpu i stao pred njega.

— Žao mi je, Vajate, ali nije bilo druge mogućnosti — reče on potišteno.

— To sve znam — odgovori maršal gledajući kroz otvorena vrata na ulicu. — Mene samo interesuje kako biste stvorili sedam hiljada dolara?

Klem preko ramena podiže levi palac u pravcu svog ormana.

— Već ih imam!

Vajat se trže.

— Sedam hiljada dolara? Do danas nisam znao da ste tako bogati, mister Klem.

— Mislite da je čovek koji ima sedam hiljada dolara bogat?

U tom trenutku pojavi se Dok Holidej.

Čim je pogledao svog prijatelja, maršal je znao da Dok mora nešto da zna o davanju novca.

— Baš sam pitao maršala da li je čovek koji ima sedam hiljada dolara bogat? — obrati se Klem Holideju.

Kockar povuče srednjim prstom desne ruke snežnobelu kragnu svoje košulje kao da ga nešto guši i podiže ramena.

— Ako se za mesec dana zaradi samo sto dolara, mister Klem, onda se mora smatrati milionerom čovek koji ima da pokloni toliku svotu!

Gradonačelnik nije skidao pogled sa maršala.

— U redu, ja nisam milioner. Vajat Erp to zna. Uzeo sam novac od Solomona.

— Od Solomona? — uzvikne u isti čas i maršal i Holidej.

— Pa gde inače? Samo on je u stanju da odmah da toliki novac.

— Šteta — reče Holidej. — Da ste došli kod mene dobili bi ga bez interesa, to jest ja bih vas od toga odvratio.

Klem raširi bespomoćno ruke a njegov pogled pođe od jednog do drugog prijatelja.

— Ali, Vajate, šta ćete da uradite? Da li ste svesni u kakvoj ste situaciji? Sami protiv cele jedne bande. Haringo, Norton, Larkin i Blajk su ljudi koji dobro rukuju oružjem. Pogotovu Larkin je čovek koji se ni đavola ne boji. I Česterton i Džek Milton i Džek Kolins su ljudi dovoljno isprobani u borbi...

— Za sedam hiljada dolara — procedi maršal i izađe na ulicu.

Holidej pođe za njim, ali zastade kod vrata i okrenuvši se Klemu, reče:

— Nemojte da brinete, mister Klem. Stvari ćemo već nekako srediti.

Sat za satom je prolazio. Maršal je već po ko zna koji put jahao na zapadnu ivicu grada, odakle je instinktivno osećao da će doći opasnost.

Senke su postajale sve duže i najzad je crvenkastoljubičasta svetlost koja je prekrila kuće nagovestila blisku noć.

Tombston je celog tog dana bio bez daha a ništa se nije dogodilo.

Kad je mrak obavio grad dva prijatelja iz Dodža našla su se pred šeriškom kancelarijom. Obojica su gledala u Alenstrit, odakle je dolazio Luk Šort. Ovaj sjaha pred njima i progundao:

— Do đavola, više bih voleo da je

Klem ostavio sve ove šerife tamo gde su bili. Momci samo prave zbrku. Kod korala sam opazio jednog momka kako se šunja okolo. Kad sam ga šćepao utvrdio sam da je to Kolins. Posle sam na groblju naišao na Kas Larkina, koji je uhvatio busiju iza jednog žbuna. Zamalo da mu razbijem glavu. Ne znam da li je primio moje izvinjenje. Isto mi se desilo i sa Miltonom. Uhvatio sam ga na kapiji dvorišta iza bara Rozi Džindžer i tako ga čvrsto zgrabio za kragu da je izgubio dah.

Teksašanin je samo potvrdio ono o čemu su već celog dana razmišljali Holidej i Erp. Namera Džon Klema je bila dobra. Pozvao je ljude da pruže pomoć maršalu, pomoć koju bi skupo morao da plati. Ali, da li bi to stvarno bila pomoć?

Sedmorici šerifa se teško moglo komandovati. Vajat Erp je više puta pokušavao da ih sve pozove da bi zajednički razmotrili situaciju i dogovorili se šta treba da se radi. Nijednom nisu bili svi na skupu. Larkin nije napuštao groblje, a Blajk je jahao dugim ulicama grada. Nortona je očevidno savladala sklonost piću jer nije izlazio iz bara Džoni Milera.

Prošla je i noć. Svitalo je kad je Vajat Erp napustio svoje mesto kod korala i poterao konja niz Alenstrit. Iz daleka on opazi veliki komad belog papira okačenog na vratima šerifove kancelarije.

On skoči sa konja na trem i strgnu papir sa vrata. Na njemu je krupnim, jasnim slovima pisalo:

Vajat Erp!

Veliki bos je u gradu i daje ti samo još jedan jedini dan vremena.

Tebi i Tombstonu!

Ispod tih redova bio je nacrtan veliki crni trougao.

Čovek iz Misurija gurnu papir u džep i brzo se osvrne na sve strane.

Ulica je bila tiha i prazna. Bilo je suviše rano da bi već nekog bilo na ulici.

Crvenozlatno sunce rađalo se na istoku i bacalo svoje prve zrake na široku glavnu ulicu tog prašnjavog grada zapada.

Maršal skide šešir prođe rukom preko oboda i zagleda se u sunce koje se već dizalo iznad horizonta. Kako sunce može da ulepša čak i žalosne ulice ovog grada!

Čovek iz Misurija pokuša da misli na nešto drugo da bi potisnuo ono što ga je mučilo, pogotovu otako je dobio još jednu poruku. Ali mu to nije uspevalo.

Veliki bos bio je u gradu!

Vođa bande je hladnokrvno ušao u grad i ako je morao da zna da se u Tombstonu nalaze sedam šerifa spremnih da pomognu Vajatu Erpu i gradu.

Došao je i dao mu još jedan dan roka.

Čovek iz Misurija uzjaha konja i odjaši dalje.

Kristal Palas je bio još zatvoren.

Prozor na Holidejevoj sobi u Grand hotelu bio je zatvoren što je bio siguran znak da on nije u sobi jer je, kao i Erp, uvek spavao kod otvorenog prozora.

Gde li je mogao da bude Luk Šort?

Vajat potera lagano konja pored kuća, osmatrajući pažljivo svaku sporednu ulicu.

Na početku ulice koja je vodila prema groblju zaustavi konja. Ta

ulica je u blagom luku išla ka severoistoku.

Maršal nije nameravao da jaši u tom pravcu već je instinktivno krenuo tim putem.

Vajatove misli bile su obuzete samo saznanjem da je vođa bande u gradu.

Da li je taj imao tako jake nerve da je lično stavio poruku na vrata šerifove kancelarije?

Gotovo je bilo nezamislivo, a ipak ne nemoguće, jer ga niko nije znao.

Naravno, Kapučine se danju nigde ne bi smeo pojaviti, jer ga je u gradu svako znao.

Maršala su i sada kao što se to često dešavalo u zadnje vreme mučila mnoga pitanja u vezi sa desperadorom koji je vodio sivu bandu, bandu najokorelijih bandita koje je prostrani zapad znao.

Ko je bio taj čovek?

Ko se krio iza njegove maske?

Taj momak mora da je bio neki neobični tip kad je vodio takvu bandu. Čovek iz Misurija znao je od prvog dana da taj čovek nije običan tip bandita. Samo veliki talenat za organizaciju morao je kao on da planira pojavljivanje i nestajanje ljudi sa maskama, a da ne ostave nikakav trag za sobom. Taj čovek nije radio primitivno nego sa velikom prepređenošću koja je odavala da se radi o hladnokrvnom i proračunatom prestupniku.

Vajat Erp je ostavio iza sebe poslednje kuće male ulice kad je podigavši pogled najednom zaustavio svog konja. Odatle mu se pružao otvoren vidik nad celim grobljem ograđenim drvenom ogradom.

Grobova je bilo samo na istočnoj

strani uzvišenja. Zašto je to tako bilo to niko nije tačno znao. Neki ljudi su tvrdili da su grobovi tako kopani da bi ljudi u gradu uvek mogli da ih vide ali maršal to objašnjenje nije prihvatio. On je pre verovao da su ovde primenili princip Indijanaca, da grobovi moraju biti okrenuti suncu koje se rađa. Čovek koji je pre više godina iskopao prvu raku na ovom groblju bio je stari Apač, koji je još od pre kratkog vremena živio na južnoj ivici grada u jednoj maloj kolibi, a sada je i on ležao na ovom groblju.

Usred redova grobova stajao je jedan čovek.

Na glavi je imao šešir smeđe boje i širokog oboda, a njegova plava košulja i smeđe pantalone bile su iznošene. Bio je neupadljivo odeven, pa ipak je nešto moralo odmah da upadne u oči: on nije nosio nikakvo oružje.

Maršal bi ga poznao da je bio i jednu milju daleko od njega i posle pola veka, toliko je bilo tipično njegovo držanje i njegova pojava.

To je bio Ajk Klanton!

Čovek koga je u tom trenutku najmanje želeo da vidi u Tombstonu.

Maršal je munjevito razmišljao. Ko je u stvari bio taj Isak Džazel Klanton? Da li je bio samo nekadanji neobuzdani stočar, koji je sa pedesetak kaubojna na svoj način raščistio Kočizovu oblast i izigravao gospodara Arizone? Da li je bio samo bezazleni rančer za koga se izdavao posle borbe kod OK-Korala? Ili se iza njegovog zatvorenog lica krio neko drugi, možda najopasniji desperados koji se ikada po-

javio u državi? Veliki bos ljudi sa maskama?

Vajat je neko vreme posmatrao čoveka koji je okrenut leđima nepomično stajao a onda kasom potera kulaša prema groblju.

Na ulazu u groblje se zaustavi. Ajk Klanton je stajao na istom mestu na kom ga je Vajat Erp već više puta zaticao: na grobu svog brata Bilija.

Vajat se osloni na stub od ulaza i reši da čeka.

Šta je ovog čoveka teralo da dolazi ovamo? Zašto je tako dugo i nepomično zurio u humku koja je već davno bila zapuštena? Da li ga je stvarno tako strašno pogodila smrt mladog brata? Da li ga je taj događaj mogao izbaciti iz koloseka?

Najednom se Ajk Klanton okrete i oči boje čilibara čvrsto uperi u maršalovo lice.

Bili su na rastojanju od osam ili devet jardi.

Vajat hladno uzvрати pogled. On vide, kroz sve ove godine, gotovo neizmenjeno lice, jako preplanulog i tvrdih crta.

Šta se krije iza tog širokog, koščatog čela?

Ajk Klanton polako pođe pored grobova i stiže do izlaza. Tu zastade i pogleda dole na grad.

— Mi imamo poseban talenat, maršale, da osetimo kad je onaj drugi na groblju i da se tako sretnemo — reče on, ne pogledavši Vajata Erpa.

— Mene ovamo ništa ne vuče — odgovori Vajat oštro.

Ajk zavuče ruku u levi džep od

prusluka i uze jednu cigaretu. Dok je tražio šibicu reče:

— Ali mene da.

Zvuk njegovog glasa bio je tako potmuo kao da dolazi sa velike dubine iz zemlje.

Vajat je posmatrao oštar profil bivšeg kauboja. Sada je video da se to lice ipak promenilo. Od očiju su se pružale duboke bore utisnute u preplanuloj koži, a kosa na slepo-očnicama počela je da se beli.

Najednom Vajat učini nešto što nije nikako imao nameru. Ispruži desnicu i stavi je na rančerovu ruku.

— Ajk, ja moram da vas povedem sa sobom — reče on muklo.

Rančer lagano okrete glavu. U njegovim žutim očima planula neka tajanstvena vatra, koju je maršal ranije često mogao da primeti.

— Zašto? — upita.

— Vi znate šta se događa u gradu — reče maršal oštrim glasom.

— Ne, to ne znam — odgovori rančer — a to me i ne interesuje više.

— Ali to mene interesuje, Ajk, i ja ne mogu ništa da rizikujem. Šef bande ljudi sa vešalima najavio mi je svoju posetu. Dao je meni kao i gradu samo još jedan dan roka.

— I...? Kakve to veze ima sa mnom?

Maršal proguta pljuvačku. Bilo mu je đavolski teško da prevali preko usta ono što je trebalo reći.

— Ja sumnjam na vas da ste vođa te bande.

Ajku Klantonu se ne pomeri nijedna crta na licu, ali plamen u njegovim očima se ugasi i u njima ostade samo neka beskrajna praznina.

Vladala je tišina.

Da je bar bilo povetarca koji bi zaljuljao grane drveća ispred ulaza u groblje i koji bi usijani vazduh malo rashladio.

Ali vazduh kao da je zaustavio svoja strujanja, a grad je ležao u zažarenoj kotlini. Činilo se kao da je pun dinamita, a da je fitilj već počeo da gori.

Najzad rančer otvori usta ali progovori kroz zube:

— Vi se varate, maršale.

— Žao mi je, Ajk, rekao sam već da ne smem nikakav rizik da preuzmem.

Rančer ponovo upravi pogled dole u grad.

— Ol rajt, pođimo.

On pođe nekoliko koraka napred. Iz jednog žbuna izađe crni konj i stade pred rančera.

Ajk pogleda maršala.

— Smem li da uzjašem?

— Naravno.

Nikada pre u svom životu Vajat Erp nije ovako nešto doživljavao.

Ajk Klanton se uhvati levicom za jabuku sedla, ali ne uzjaha konja. Vajat koji je stajao na dva koraka iza njega zagleda se u njegova široka leđa. Rančer okrete glavu i pogleda maršala. Njegove oči su svetlucale ispod oboda šešira.

— Vi se varate, maršale — reče on još jednom. — To je traćenje vremena...

Čovek iz Misurija se bez reči okrete, priđe konju uzjaha ga i potera u kas.

Kad je stigao u Alenstrit osvrte se još jednom. Rančer je još uvek nalazio gore na uzvišici. Stajao je pored

konja, a pogled mu je bio uperen u groblje.

Možda je maršal napravio veliku grešku, ali on jednostavno nije mogao da odvede u zatvor tog čoveka.

Protiv Ajka Klantona nije postojao ni najmanji dokaz. Sumnja koja se rodila u maršalu bila je samo njegovo lično osećanje.

Mada su i Dok Holidej i Luk Šort takođe sumnjali da je Ajk Klanton taj veliki bos, ni oni nisu imali nikakvog dokaza za to.

Čovek iz Misurija pođe lagano Alenstritom i zaustavi se pred šerifovom kancelarijom. Kad je kliznuo s konja na vratima se pojavi Dok Holidej.

Kockar ostade na tremu. Sa palčevima u izrezu prusluka gledao je gore u Alenstrit.

— Vi imate pratioca Vajate!

— Kako to mislite?

— Evo dolazi vaš stari prijatelj.

Maršal se okrete i na svoje zaprepašćenje ugleda Ajka Klantona koji je dolazio Alenstritom.

Rančer je jahao polako, prolazio je raskrsnice, ali nije gledao ni levo ni desno. Približavao se lagano maršalu i najзад zaustavio konja pred njim. Pošto je dodirnuo obod šesira, u znak pozdrava upućenog Holideju, Ajk se osloni sa obadve ruke na jabuku sedla i reče:

— Zahvaljujem vam na poverenju Vajate.

Posle toga podiže uzde, lako udari njima konja i kasom napusti grad.

Maršal je gledao za njim sve dok mu nije nestao iz vida.

— Šta je to bilo? — upita Holidej dok je palio cigaretu.

— I ja bih hteo da znam — odgo-

vori maršal. — Ili je to bila velika drskost šefa bande sa sivim maskama, ili je on stvarno tako mislio.

Doka Holideja je takođe obuzela bojazan da je Ajk, ako je stvarno bio veliki bos, samo hteo da se podsmehne Erpu pred gomilom.

— On se sa nama igra kao mačka s mišem — progundā on i spusti se u stolicu za ljuđanje koja se nalazila pored ulaznih vrata.

Vajat zastade na pragu i pogleda u polumračnu prostoriju.

— Vođa bande nam je dao još jedan dan, a evo i on se bliži kraju.

Holidej pogleda upitno svog prijatelja.

Maršal uze iz džepa poslednju poruku šefa bande i pruži je Holideju.

Holidej baci karatak pogled na papir i mirno odgovori:

— Onda on ima vremena još pet sati.

Kockar se zaljulja nekoliko puta u stolici, a onda ustade, pogleda još jednom na sat i reče tiho:

— Sasvim je moguće da je to neko drugi. Taj na koga sada mislim sedi upravo u Kristal Palasu.

Vajat ga začuđeno pogleda.

Holidej mu samo mahnu rukom i pođe. On pređe ulicu, pope se uz nekoliko stepenica do trema krčme i odgurnu vrata.

Vajat koji je stajao iza njega pogleda preko Dokovog ramena i vide celu prostoriju. Pogled mu odmah pade na čoveka koji je tamo pozadi u salonu za kocku sedeo za stolom obloženim zelenom čojom. To je bio Kirk Mek Loveri!

Vajat se okrete i opsova kroz zube.

— I taj je ovde!

— Da, ali kladim se u hiljadu do-

SVAKE SUBOTE

VAJAT ERP

**AVANTURE LEGENDARNOG ŠERIFA DIVLJEG
ZAPADA**

lara da neće ovde više sedeti čim padne mrak — odgovori Džordžijanac.

Holidej uđe u krčmu, namignu barmenu mesto pozdrava i pređe preko dugačke prostorije sve do kockarnice.

Mek Loveri podiže pogled i očigledno se začudi kad ugleda Džordžijanca.

— Helo, Dok, — javi se on.

— Helo, Kirk.

Čovek iz doline San Pedro, čiji je brat izgubio život kod OK-Korala u borbi protiv Vajata Erpa i Dok Holideja, opusti uglove usta i ponovo pogleda karte koje su na stolu pred njim ležale raširene.

On je imao naviku da svoje lepo lice na tako neprijatan način iskri-
vi, da je u tim trenucima podsećao na đavola.

— Hoćemo li da odigramo jednu rundu, Dok — upita on.

— Zašto da ne?

Holidej odmah sede i pogleda bele ruke smrknutog čoveka.

Kirk Mek Loveri pokupi karte i izmeša ih veštim i brzim pokretima ruke. On pokuša da izvede jedan od čuvenih trikova Doka Holideja, što mu je čak i uspelo. Ali on nikada nije dostigao ono savršenstvo, sa kojim je Džordžijanac, na sebi svojstven način izvodio trikove sa kartama.

Holidej uze špil karata u levu ruku i odbaci ih prema desnoj ruci koju je ispružio na stolu na udaljenosti od dvadeset inča. U visokom luku letele su karte preko stola da bi ih desna ruka magično hvatala. Onda kao da su karte počele da igraju na zelenom stolu. Pravi vatromet tri-

kova odvijao se pred zadivljenim posmatračima.

Onda Holidej podeli karte i igra započe.

Do pet časova je Kirk Mek Loveri izgubio sedamdeset dolara. Oko šest časova njegov gubitak se popeo na dve stotina, a oko pola osam na hiljadu dolara.

Čovek iz doline San Pedro nije bio jakih nerava kao Džordžijanac. Dovoljno je bilo pogledati vene na njegovim slepoočnicama koje su kucale kao lude, pa da se vidi koliko je uzbuđen.

On baci na sto veliki svežanj novčanica.

— Stavljam dve hiljade na vaših hiljadu, Dok.

— Primam opkladu — odgovori Holidej mirno. — Ali i ja stavljam dve hiljade.

Kirk Mek Loveri je opet izgubio. Izgubio je i sledeću rundu. Onda najednom nabra obrove i progundā:

— Ne bih hteo da vas uvredim, ali takvo čudo još nisam video.

Holidej klimnu glavom i odgovori naglašavajući svaku reč:

— Da, može da bude.

Mek Loveri naglo podiže glavu.

— Hoćete li da kažete da vi...

Holidej takođe podiže glavu, malo je nakrivi u stranu i odmeri svog partnera.

— Šta ste hteli da kažete, Kirk? Izjasnite se!

Ali Mek Loveri potisnu svoj divlji bes, izvadi iz džepa komad papira i napisā:

„Dugujem pet hiljada” ispod ovih redova stavi svoj potpis.

Holidej mirno precrtā priznanicu.

Kirk Mek Loveri je i dalje gubio.

Sreća, koja mu se tako često osmehivala, sasvim ga je napustila te večeri.

U nastupu ludila veličine, on podiže ulog na deset hiljada.

I to izgubi.

U devet časova je nekadašnji kaulboj iz doline San Pedro ostao bez celog svog nasleđstva. Četrdeset i dve hiljade dolara je izgubio u igri sa Dok Holidejom. Priznanica je ležala pred njim. On nemarno precrtá i tu priznanicu, ustade i obrati se barmenu:

— Bili, ja častim mister Mek Loverija jednim pićem za oprostaj.

Kirk skoči sa svoje stolice i nasloni se rukama na ivicu stola.

— Ja pljujem na to!

Holidej, koji se već okrenuo da pođe, zastade i pogleda ga.

— Nešto ste kazali, Kirk?

Njegov glas odjeknuo kao psrkavanje stakla.

Iskrivljeno lice čoveka iz San Pedra postade bleđ kao kreč. On naglo odgurnu stolicu, natuče šešir duboko na oči i teškim korakom pođe kroz krčmu.

— Vaš račun, mister Mek Loveril.
— povika za njim barmen.

— Pusti, Bili — reče Holidej. — Platilo je on to...

Kirk Mek Loveri je napustio grad. Odjahao je pored rudarskog naselja dalje na jug u savanu.

Džordžijanac ga je neopaženo pratio, i uverio se u to već posle nekoliko minuta.

Tog dana se više ništa nije dogodilo, a ni te noći.

Sledećeg dana, oko deset časova ujutro pojaviše se pred šerifskom

kancelarijom Klajd Harings, Džeri Kolins i Kris Česterton.

Kad su ušli, zatekli su maršala za stolom i Holidej, koji je stigao nekoliko minuta ranije, naslonjenog na zid između prozora i vrata, sa cigaretom u ustima.

Kolins protrlja bradu.

— Eto, maršale, došli smo da kažemo da ne možemo večno ovde ostati...

— Ko to zahteva od vas?

— Ne radi se o tome. Ja mislim hiljadu dolara je hiljadu dolara i...

Čovek iz Misurija pocrvene od ljutine. On lagano ustade.

Dok Holidej potapša Haringsa po ramenu.

— Dođi, momče, pruži ruku, brže će ići. — U levoj ruci držao je Dok svežanj novčanica a desnom je izbrojao novac zbunjenom šerifu. — Hiljadu dolara. U redu?

Haring klimnu glavom i stade uz vrata.

Onda dođe na red Kolins i na kraju riđi Česterton. On uze novac i jednu novčanicu spusti na sto.

— Ovo prilažem za pogreb velikog bosa — reče on veselo i izađe sa ostalima napolje.

Jedan sat kasnije čovek iz Misurija vide gore u Vestpointstritu Džek Miltona, šerifa iz Bovja. On je odlazio iz grada.

Vajat ga stiže i zaustavi svog konja pored njegovog.

— Zaboravili ste vašu nagradu, mister Milton.

— Ne, hvala ona meni nije potrebna isto kao ni Larkinu i Nortonu.

— Jesu li i njih dvojica već otišli iz grada?

— Da.

Pola časa kasnije doznao je maršal da je Fred Blejk uzeo svoj novac od Džona Klema.

Tako se i to završilo. Četvorica su skupo naplatili svoj kratak boravak u Tombstonu, dok su trojica otišla bez pozdrava, jer su se stideli da uzmu po hiljadu dolara za posao koji nisu obavili.

Prošla je mirno još jedna noć.

Bila je sreda. Osvanulo je sivo jutro. Kao olovo težak vazduh ispunjavao je ulice da se nije moglo disati.

Pošto se kratko vreme odmarao u maloj spavaćoj sobi pored kancelarije, maršal ustade i priđe prozoru. Bilo je tačno sedam sati. Njegov pogled se zaustavi na jednom jahau.

To je bio dugačak, mršav čovek, sa oborenim ramenima, dugim nosom i isturenom bradom. Njegov pogled bio je podmukao i prepreden.

— Džek Flanagan — prošapta maršal.

„Taj opasni saučesnik bandita baš sada je došao u grad“, pomisli Vajat.

Maršal ga je posmatrao još kratko vreme, a onda krenuo na posao.

Tačno u pola osam u kancelariju uđe Luk Šort, koji je već obavio svoj prvi jutarnji obilazak grada.

— Jeste li već pozdravili vašeg starog poznanika, Vajate?

— Džek Flanagan?

— Ne, to strašilo za ptice nisam video. Mislio sam na našeg prijatelja Fina.

Vajat pogleda Teksašanina.

— Šta, Fin Klanton je u gradu? Gde ste ga videli?

— On je u Oksidental-salunu.

— Od kada?

— Od pre pet minuta. Krčma je sada tek otvorena.

— Jeste li ga videli da je došao?

— Da, to jest, ja sam napravio posetu salunu i kad sam izašao i uzjahao konja ugledao sam ga kako dolazi iz Treće ulice. On me je pogledao, za trenutak zadržao konja, kliznuo iz sedla, obavio uzde oko motke i nestao u salunu.

Znači i on je došao. Još jedan Klanton i to u ovakvoj situaciji. Da li je Ajk ovde čekao na njega?

Zašto je Fin baš sada došao u Tombston, kad su u gradu svi izbežumljeni?

Njegovo razmišljanje prekide jedan omalen čelavi čovek sa zelenim štitom na čelu, koji se pojavi na otvorenim vratima kancelarije.

— Maršale, dođite odmah — reče čovek kome se očigledno žurilo. — Maločas je pored mene prošao mali Kid Asmusen, vukući za sobom jednu ovцу. Bio je jako uznemiren i zaplašen, mora da mu se nešto dogodilo...

*
* *

U zoru tog istog dana probudio je odgajivač ovca iz Tombstona Bad Asmusen svog sina.

— Ustaj, Kide, treba da mi pomogneš! U Liptonu smo poslali jednu ovцу manje. Idi da je potražiš.

Trinaestogodišnji, lepo izrastao dečak skoči iz kreveta, brzo se obuče i izađe iz kuće.

Pred kapijom zastade razmišljajući gde bi mogla da bude ta jedna ovca. Onda se odluči.

Kid krenu brzim koracima. Na ulicama nije bilo nikoga, u gradu su još svi spavali. Dečak nije bio plašljiv, ali se neprijatno osećao u gradu koji kao da je zamro i u kome se noćne senke još nisu sasvim povukle.

Ubrzo stiže do rudarskog naselja. Prođe pored nekoliko baraka i nađe se na početku kaktusovog polja.

Najednom opazi odbeglu ovcu. On je uhvati i upravo kad je hteo da se vrati sa njom kući u daljini odjeknuše udarci konjskih kopita.

Kid pogleda u tom pravcu i od straha preblede. Da, oči ga nisu varale: u prašini koju su dizali konji on opazi grupu jahača kako galopiraju poštanskim putem.

Nekoliko trenutaka stajao je kao okamenjen. Onda se najednom prenu, povuče ovcu k sebi i osvrnu se na sve strane da vidi gde bi se sakrio. Odmah tu se nalazio jedan kaktus. On se spusti iza njega držeći čvrsto ovcu uz sebe. Iako je kaktus bio ogroman i celog ga zaklonio dečak je bio izvan sebe od straha da ga ovca blejanjem ne oda.

Najzad je odahnuo jer se topot konja počeo udaljavati.

On skupi svu hrabrost, izađe iz skloništa i na brzinu prebroja jahače.

Uočio je da je prvi jahač jahao na belom konju.

Kid, vukući za sobom ovcu, po-

trča kući. Na njegovom licu ogledao se strah kog nije mogao da se oslobodi.

*
*
*

Maršal, čim je obavio najhitnije poslove, ustade a za njim se i Luk Šort podiže sa stolice. Obojica se uputiše kući Bada Asmusena.

Jahali su bez reči.

Ubrzo su ugledali malu farmu Asmusena. Još iz daleka dopro je do njih jak miris ovaca.

Iako to nije bio gadan miris, ljuđi sa zapada koji su navikli na miris goveda i konja gotovo se zgadiše. Teško je poverovati u to kad se zna o kako grubim ljudima i o kojem vremenu je reč, ali to je tako bilo.

Vajat otvori rešetku i uđe u dvorište.

Tamo, pored niskih i širokih vrata tora stajao je prognut jedan čovek sa prosedom bradom. Pogled njegovih vodnjikavo plavih, preplašenih očiju zaustavi se na maršalu.

— Dobro jutro, mister Erp.

Maršal mu uzvрати pozdrav i postavi Ircu nekoliko pitanja.

Ovaj je samo slegao ramenima i na svako pitanje odgovorio:

— Rekao sam što sam doznao od dečaka. Vama će možda više reći.

— Gde je on?

— Kid je iza ambara.

Kad je maršal stigao do kraja ambara, on ugleda dečaka kako kleči na zemlji i nešto popravlja.

Vajat je neko vreme stajao tu i gledao kako dečko pokušava da namota žicu oko drške jednog prelomljenog noža, ali to nije uspevalo jer je sečivo uvek ispadalo.

— Tako ništa nećeš uraditi, Kid. Prvo mora da se stavi unutra jedan klin a onda tek da se obaviye žicom.

Dečak se trže, okrete i skoči.

— Maršal — ote mu se, sa usana.

— Hoću samo jedno pitanje da ti postavim, Kid. Hteo bih da znam gde si jutros video jahače.

Dečko zamuca:

— Ja ... ja ne mogu to da kažem, mister Erp.

— Šteta, smatrao sam te za dobrog dečaka koga se niko u gradu ne bi trebalo da stidi.

— Radi mene ... da se stide? Ne mister, Erp, radi mene se još niko nije stideo.

— No, onda ćeš mi valjda reći gde si video one ljude?

— Ja bih vam rado rekao, mister Erp, ali ja ne poznajem dobro okolinu.

— Gde si išao?

— Mi smo juče poslali ovce u Liptontaun. Jutros je otac utvrdio da smo poslali jednu ovcu manje. Ja sam je našao između rudarskog naselja i velikih kaktusovih polja.

Znači u blizini Klantonovog ranča, prođe kroz glavnu maršalu.

— I ti si izbrojao sedamnaest jahača — ispitivao je Kida maršala.

— Da, tačno sam ih izbrojao.

— Jesu li mogli da te opaze?

— Ne, ja sam se sakrio iza kaktusa, kad sam ih ugledao da dolaze sa jugozapada i ostao sam skriven sve dok nisu prošli.

— Jesi li nekog od njih prepoznao?

— Ne, to nisam mogao ...

— Nisi?

Dečko ne odgovori već spusti glavu na uske, upale grudi.

— Ja — to ne mogu da kažem, mister Erp.

— Moraš da mi kažeš, Kid. Ti znaš da je to važno za naš grad.

— Ljudi su imali sive maske na licu — izgovori u jednom dahu dečak.

Maršal izmenja kratak pogled sa Teksašaninom, a onda upita:

— Jesi li siguran da su imali maske?

— Siguran sam.

— Možda si mogao da prepoznaš nečijeg konja ili odelo.

— Nisam jer se nije sasvim razdanilo. Ali maske na licu sam dobro video i to da ih je bilo sedamnaest. Napred je jahao čovek na belom konju.

U proteklih nekoliko dana život je opet počeo da teče normalno ali tog sumornog jutra kao da je postalo opet zagušljivo u gradu.

U gradu se znalo da su sedmorica šerifa otišli iz Tombstona. Onda je u gradu podeljeno sedamnaest letaka, koje je uputio veliki bos.

— Do đavola, ko je te škrabotine gurnuo ispod vrata? Zato je bilo potrebno dosta njih — vikao je besno Teksašanin.

— Ne verujem da su veliki bos ili Kapučine sami to uradili.

— Naravno da nisu. Oni imaju svoje ljude i, ako se može verovati Kid Asmusenu, onda je banda opet prilično jaka.

Maršal ipak nije pokazao kako je na njega delovalo saznanje da je opasnim desperadosu uspelo da sakupi oko sebe toliko ljudi. Vajat se već nadao da će banditi doći samo sa Kapučinom i svoje poslednje snage stračiti u ludoj pomanitalosti i želji za pobedom.

Stvari su izgledali znatno ozbiljnije, Kapučine se vratio i njegova energija je šefu dala novu snagu. Samo njih dvojica udruženi mogli su da nađu toliko ljudi koji će da se bore za njih i koji su bili spremni i život da stave na kocku za sivu bandu.

Bilo je sasvim sigurno da su banditi znali i to da su čuvari zakona, koje je pozvao gradonačelnik Klem, — napustili grad.

Već je bilo skoro podne a nebo nad Tombstonom je još uvek bilo prekriveno teškim oblacima. Zapara je bila tako jaka da su se ljudi preznojavali.

Vajat Erp je stajao na raskršnici Alen i Fajstrita i gledalo dole ka Ruskoj kući, na čijem širokom ulazu opazi siluetu jedne mlade žene.

Neko čudo osećanje obuze njegovo srce kad mu iznenada pade na pamet da možda te večeri više neće biti živ, da će Tombston progutati plamen i da će mnogi građani stradati.

Koliko je borbi ovde on vodio! Ovde je savladao opasne Klantonove i Mek Loverije, ali nijedan njegov protivnik nije mogao da se poredi sa tim svim slabostima koje su već mesecima vršile teror u gradovima ubijajući i pljačkajući mirne građane.

Maršal je imao utisak da mu je ona žena mahnula rukom.

Vajat podiže ruku do grudi da bi i on njoj mahnuo, ali se predomisli. Ipak se reši da krene do nje. Ode niz ulicu do Ruske kuće, zastade pred Neli Kešmen i zagleda se u njene tamne, vrlo izrazite i lepe oči.

— Helo, mis Neli... — pozdravi promuklo i učini mu se kao da je to neko drugi rekao.

— Helo, Vajate reče žena ne skidajući pogled sa njegovog lica. —

Zar nećete da jedete?

Vajat odmahnu glavom.

— Ne, hvala. Nisam gladan.

— Čekajte, zar ne? — upita ona oklevajući.

— Da — odgovori kratko maršal.

— Morate da čekate?

Najednom se u uglovima očiju čoveka iz Misurija pojavi smešak.

— Da, mis Neli, ja moram da čekam. Ne ide drugačije.

— Šteta — reče ona. — Ali kad to prođe, možda ćete onda doći? Vaša soba je već tako dugo prazna, a večeras imamo nešto naročito za jelo.

On klimnu glavom i kad ona iznenada uhvati njegove ruke i stišete ih on oseti vrelinu svoje krvi koja preplavi njegovo srce.

On se brzo okrete i ponovo ode u glavnu ulicu.

U pola jedan maršal uđe u dvorište iza šerifove kancelarije, skide košulju i zagnjuri glavu u kofu sa hladnom vodom i opere prsa i ruke. Onda obuče čistu košulju i ode u konjušnicu da vidi konje. Pošto su pomoćnici stalno bili odsutni, morali su Erp i Luk Šor da se brinu o konjima. Maršal je čak i starog oca šerifovih pomoćnika poslao kući da bi ga zaštitio od eventualnih teških situacija.

Vazduh je bio sve teži i kao da u njemu nije više bilo kiseonika. Dok se peo stepenicama do šerifo-

ve kancelarije, maršal oseti kako mu po čelu izbija znoj.

Vajat pretraži spavaću sobu, u kojoj je njegov brat Virgil, dugogodišnji maršal u ovom gradu, nekada stanovao, sede na ivicu ležaja i zagleda se u prašnjav pod.

Negde u kući cvrčak je pevao svoju bezbrižnu melodiju i njome prekidao duboku tišinu.

Maršal ustade, lagano prođe kroz kancelariju koja je takođe bila ispunjena vrelim vazduhom, dođe do prozora i pogleda na prozore Grand hotela.

Na Holidejovoj sobi prozor je bio otvoren.

Džordžijanac je, znači, bio u svojoj sobi.

Luk Šort je ubrzo posle posete Asmusenu otišao iz grada. Uprkos nepodnošljivoj žegi odjaho je u savanu da bi pogledom ispitao okolinu i još se nije vratio.

Vajat napusti mesto kod prozora i zamišljen sede na stolicu iza širokog pisaćeg stola.

Osećao se bedno, poraženo, ali je tačno znao da je došao dan odluke.

Do tog dana nikad nije to osetio. Još dan ranije nijedne sekunde nije mu palo na pamet da je došao odsudan čas. A eto sada, osećao je, velika borba tek što nije počela.

Dim baruta ispunio je ulaze Tombstona. Ljudi koji se zatekoše na ulicama zastadoše i zatvoriše oči rukama. Vrelo olovo je u neko-

liko sekundi zaustavilo život u ovom gradu ostavljajući svoje ubistvene tragove gde god bi palo.

Vajat se diže i ode do ormana sa oružjem pored koga je na zidu visio veliki kalendar.

Bila je sreda, 9. juli 1884.

Maršal grčevitim pokretom ruke strgnu taj list kalendara, zgužva ga i baci. Pred njim je sada bila velika crna desetka.

Sedamnaest jahača došlo je u grad, čitava horda kao u najboljim danima tog vođe bandita!

A njih su ovde svega trojica. Tri čoveka treba da brani grad i štite zakon.

Zar to nije ludost? Da li je uopšte bilo još nešto što se isplatilo braniti, zakon koji, činilo se, više nije ni egzistirao za koga se više niko ne bi ni zauzeo a kamoli borio?

Maršal izađe ponovo u dvorište, raskopča košulju i skide je, a onda izruči na glavu punu kofu vode, vodeći računa da mu ne pokvasi pantalone i čizme.

U staji je jedan od konja uznemireno udarao kopitama o tvrdo tlo od ilovače.

Vajat se umornim korakom uputi do staje, onda odgurnu gornju polovinu vrata na ulazu i baci pogled na konje koje je ostavio nekoliko minuta ranije.

Na jednu jardu rastojanja, od njega stajao je u polutami čovek oslonjen na zid. Bio je visok kao

i maršal, imao je duguljasto preplasnulo lice tvrdih crta na kome su kose, svetle oči, lukavo svetlucale. Nos mu je bio kratak i zatupast a usne pune i izbočene. Naročito upadljiva mu je brada, preterano velika i sa dubokom brazdom u sredini. Na sebi je imao sivu pletnenu košulju bez kragne koja je na leđima, grudima i ispod pazuha vlažna od znoja. On je rukama i glavom bio pripijen uz sam zid sa pogledom uperenim u tavanicu.

Kad se maršal iznenada pojavi na vratima staje, on odskoči, podiže desnicu u kojoj je držao neki teški predmet i zamahnu njime na maršala.

Čovek iz Misurija, iako ga je čovek neočekivano napao, munjevito je reagovao. Odskočio je ali ipak ne izbeže da ga potkovica, kojom je bandit zamahnuo udari sa strane po glavi, tako jako da se on zateura natraške i pade na levo koleno.

Bandit u jednom skoku stiže do njega i još jednom razmahnu potkovicom.

Maršal podsvesno trgnu glavu u stranu tako da ga udarac samo okrznu.

Omamljen udarcima on se ispruži licem zagnjurenim u prašinu dvorišta.

Bandit je stajao pored njega raširenih nogu i neko vreme zurio u svoju žrtvu, a onda kosmatom podlakticom obrisao znoj sa čela. Trčecim.

Korakom stiže do kapije i išunja se na ulicu.

— Jednog sam zbrisao, — procedi on kroz zube — zaslužio sam nagradu.

Kad je stigao na trem Kristal Palasa još jednom pogleda ulaz u šerifovu kancelariju koji je vodio na ulicu. Malo dvorište iza šerifove kancelarije imalo je kapiju i na drugoj strani, prema glavnoj ulici. Ali stanovnici tog imanja su većinom koristili veću kapiju, kojom se izlazilo u glavnu ulicu.

Čovek sa debelim usnama i kosim očima stiže brzim koracima do ulaza u krčmu, odgurnu vrata i zastade na njima osvrćući se na sve strane. Tek pošto se uverio da za njega nema opasnosti on uđe u krčmu.

Barmen Bili, koji je dremao na stolici iza šanka, trže se i pogleda čoveka koji je ušao u krčmu.

Prokletstvo, gde je on to lice već video?

Stranac dođe do šanka, odgurnu nekoliko čaša koje su se nalazile ispred njega i smetale mu a onda graknu:

— Konjaka!

Barmen požuri da posluži pri-došlicu. Uze četvrtastu bocu od belog stakla i htjede da napuni čašu.

Ali bandit mu otrgnu bocu iz ruke nožem skide zapušač i poče da pije iz nje.

Kao rubin crveno piće slivalo se

u njegovo grlo. Otpio je odjedanput četvrtinu flaše a onda je spustio pored sebe i odahnuo.

— Grom i pakao ovo je bilo dobro. Inače, jednog sam upravo sredio. Barmen klimnu glavom.

— Jes, ser.

— Šta znači ovde „jes, ser“? Šta bi ti hteo, ti prljavi gade, koji razvodnjavaš piće?

Bili ustuknu jedan korak unazad, da bi bio što bliže zavesi od perli koja je višila na ulazu u hodnik.

U strančevoj desnici stvori se odjednom revolver.

— Ostani ovde, momče. Imam da razgovaram sa tobom.

— Ol rajt, mister.

— Ne odgovaraj tako glupo, čoveče. Bolje nastoj da mi nađeš pristojnu cigaru.

Brzim pokretom uze barmen kutiju sa virdžinija cigaretama i gurnu je pred stranca.

Ovaj gurnu kutiju sa šanka tako jako da ona odleti na prozor i razbi jedno okno.

Ta buka probudi Džordžijanca koji je spavao u svojoj sobi.

— Cigare sam rekao — proskita bandit — a kad kažem cigare onda mislim na one velike i crne kakve puši vaš zbrisani maršal.

Zbrisani maršal, ponovi u sebi zaprepašćeni Bili dok se sagnuo da dohvati kutiju i u istom trenutku oseti jak bol u glavi. Do đavola, šta se to dogodilo?

Drhtavim rukama stavi on kutiju na šank i gurnu je strancu.

Bandit je uze i lupi barmena po glavi da ovaj od bola prevrnu oči.

— No, momče, sad su manje.

Kroz razlupano dno kutije izvuče on jednu cigaru koja je naravno bila zdrobljena. On razmaknu delove kutije i izvadi drugu cigaru.

— Ti me još ne poznaješ, a? Ol rajt onda treba da znaš moje ime. Koliko mogu da ocenim ono ti ne može biti sasvim nepoznato. Moje ime je Behan. Firpo Behan, ha-ha-ha — nasmeja se on grohotom — i došao sam da opet povratimo čast našim imenima. Šalje me moj rođak Džoni. On će doći kasnije da opet zakači šerifsku zvezdu. Vidim da se raduješ zbog toga, gade.

Bili je disao ubrzano.

— Da, naravno, mister...

Lice Firpa Behana iskrivi se od besa.

— Čoveče, ne pretvaraj se! Ja tačno znam da me ti ne podnosiš. Ali dobar ti stojim da ćeš se ti promeniti. I ne samo ti! Sve će biti drugačije. Odmah ćemo početi sa tim.

Bandit brzo zgrabi kutiju sa cigarama i tresnu je ponovo zbunjenom čoveku o glavu.

Barmen je morao da se uhvati sa obadve ruke za ivicu šanka da ne bi pao.

— Da, ja sam došao, ja Firpo Be-

han da donesem svežeg vazduha u ovo smrdljivo гнездо.

Barmenu se vrtelo u glavi i zato nije čuo tihi šum vrata koja je neko odgurnuo i prekinuo tišinu koja je zavládala posle Behanovih reči.

Firpo Behan okrete glavu.

Na vratima vide jednog čoveka.

Košulja mu je padala preko pantalona a rukavi bili visoko zavrnuti. Njegov pogled bio je uperen u bandita.

Vajat Erp!

Firpova desnica polete ka revolveru, ali u maršalovoj levoj ruci već je svetlucao kolt.

Brzim koracima približi se Vajat banditu, stade pred njega, revolverskom cevi odbaci mu ruku sa kolta i izvuče oružje iz futrole.

Tada i njegov revolver kliznu u kožnu futrolu, a maršal skupi oči i pogleda u prestupnika.

— Ja mora da sam imao rdave snove, burazeru.

Firpo Behan nije dobro poznavao maršala, isto kao ni Samerfild ni Sendi Bob. U svakom slučaju on je potcenio čoveka iz Misurija.

Sa podignutim rukama i škripečić zubima bandit navali na maršala ali ga snažna desnica Vajata Erpa pogodi tačno u nos.

Firpov bes se pojača. Više se nije zadovoljavao da se bori rukama, već je podigao i desnu nogu na Erpa.

Vajat odskoči ustranu i istovremeno plasira udarac levicom o desno rame bandita koji odjeknu i na bradi.

Tako strahovit udarac nikada još nije Behan morao da otrpi. On klonu na zid šanka i sa dubokim uzdahom sruči se pored njega na pod.

Čovek iz Misurija zgrabi ga za kragnu i izvuče napolje na ulicu.

Pred ulazom stajao je Dok Holidej, koji je posmatrao šta Vajat radi, onda se okrenuo i uputio u Oksidental-salun.

Behan posle nekoliko trenutaka dođe sebi, ustade i teturajući se pođe sa Erpom koji ga odvede u šerifovu kancelariju i zatvori u ćeliju.

U međuvremenu Holidej je stigao do Oksidental-saluna.

On odgurnu teška vrata i odmah ugleda za šankom Fina Klantona.

Dakle, srednji od braće Klanton zaista se vratio u Tombston. Kasnije je jedan hroničar o njemu rekao: „On zapravo nije ni zaslužio da nosi ime Klantona...” To se već ispoljavalo. Finas Klanton bio je bez sumnje najbleđa ličnost od trojice braće. On nije imao ni sposobnosti kojima se odlikovao njegov brat Ajk ni ludu odvažnost koju je posedovao njegov mlađi brat Bil. Bio je pijanica, kartaroš, ženskar, a kada bi postalo opasno bežao je kao zec.

Pored svega ovog bio je i podmuкао.

Mora da je postojao naročiti razlog što se on baš sada vratio u grad. Jer Fin je znao da je Vajat Erp u Tombstonu i da se pod normalnim okolnostima ne bi smeo vratiti. Ali situacija nije bila normalna i tako je i on mogao da dođe. Dok je stajao uz šank na njegovom licu se ništa nije moglo pročitati.

Dok Holidej ga samo okrznu pogledom i priđe šanku.

Stvar je bila u tome da se ne izlaže ni najmanjem riziku. Nijednom od bandita nije smelo u ovoj napetoj situaciji da se pruži prilika za napad.

Holidej se osloni sa obe ruke na ivicu šanka i ne pogledavši Fina, reče konobaru:

— Ovde smrdi na ovce.

Mršavi čovek iza šanka preblede.

Holidej izvadi zlatnu tabakeru iz džepa, izvuče iz nje cigaretu i gurnu je među usne.

Finas Klanton posmatrao je celo vreme Holideja ispod oka. On opazi da je Dok sve to obavio levom rukom. Levicom je takođe kresnuo i palidrvce o zid šanka.

— Da, konobaru, ovde smrdi na ovce a pošto vi nemate nikakve veze sa njima taj smrad mora da dolazi od drugog. Ja ne podnosim

miris ovaca, on mora da se ukloni. Odmah.

Na čelu Fina Klantona izbiše sitne kapi znoja, a lice dobi tamnocrvenu boju.

On nikada nije bio u stanju da se savlada i da tačno proceni situaciju. Tako je i ovog puta učinio veliku grešku kad je prasnuo:

— Ja se na vašem mestu ne bih pravio tako važan, Dok. Vaše vreme je prošlo. Došao je kraj.

Holidej okrete glavu, a iz njegovih ledenoplavih očiju sevrnuše munje.

— Grom i pakao, kakav to ovčarski pas tu laje!

Fin se udalji jedan korak od šanka.

Nebesa! Zar je ovaj glupi momak izračunao da ima neku šansu u solo sukobu protiv Holideja.

Konobar je zadržao dah.

Holidej je stajao nepomično.

— Do đavola, Fina Klanton! Ja sam mislio da ste odavno završili u nekom zatvoru. Siguran sam da bi to bilo bolje za vas!

Fina Klanton zaškruta zubima i prosikta:

— Rekao sam, vaše vreme je prošlo, Holidej! Vaše i Vajata Erpa! Budite sigurni da vam je došao kraj. Vratio sam se u Tombston da to vidim svojim očima. Bio sam u Koloradu, ali sam požurio ovamo...

— Da, da, Ajk reče tako nešto.

— Ajk? U redu, onda ste obavješteni, Holidej. Onda znate i to šta vas očekuje.

— Znam tebe šta očekuje, Fina. Izlazi na ulicu!

Krv jurnu u banditovo lice a telo mu se opusti. Mržnja, koja se do tada videla u njegovim očima, kao da je najednom nestala i ustupila mesto strahu.

— Na ulicu? — promuca on.

— Da, rekao sam na ulicu! — potvrdi kockar.

— Ne znam šta ću tamo.

— Doznać ćeš, Fin. Polazi!

Ali bandit se ne pomače sa mesta. On je samo zurio u Holideja staklastim očima.

Dok Holidej mu priđe, podiže desnicu i snažno ga ošamari.

— Izlazi!

Na bledom obrazu bivšeg kauboja ostali su tragovi prstiju. On se okrete i laganim koracima pođe napolje gledajući ispod oka Holideja.

Kad stiže do vrata on dreknu:

— Idi do đavola, Holidej!

Džordžijanac pođe za njim brzim koracima.

Fin odgurnu vrata, istrča napolje, skoči sa trema na ulicu, uspravi se i odjuri dalje.

U daljih nekoliko skokova prošao je između kuće, stigao do jednog dvorišta, preskočio ogradu i sakrio se u baraci za kola u susedom imanju.

Kockar je mogao da bude siguran da se Fin neće više pojaviti.

Vajat Erp je upravo izašao iz hodnika zatvora i za sobom zatvorio vrata kad je ugledao jednog starog pogurenog čoveka kako ulazi u šerifovu kancelariju.

Bio je to nekadanji gradski pisar Džo Palmer. Pre sedam godina pripadao je grupi koja je podržavala maršala Erpa u borbi protiv Klan-tonove bande.

On se zalagao da se u Tombstonu osnuje Gradsko veće, ali je njegov predlog bio odbačen. Od tada se Palmer sasvim povukao iz političkog života grada, ako se to moglo tako nazvati.

Šta ga je sada dovelo u šerifovu kancelariju?

Vajat ispitivački pogleda starca.

— Helo, mister Palmer!

Starac je skinuo svoj šešir i okretao ga u ruci.

— Helo, maršale! Iako je ova poseta skopčana sa velikom opasnošću, došao sam. Moram sa vama da govorim.

— Molim, izvolte sedite.

Vajat pokaza na jednu klupicu koja se nalazila pred pisaćim stolom.

Stari odmahnu glavom i ostade da stoji.

— Ne, ja mogu da stojim. Imam jednu molbu na vas, mister Erp.

— Recite.

Starac udahnu duboko vazduh i drhtavim staračkim glasom počeo da govori:

— Ja sam star čovek, to znate. Više od sedam decenija hodam po ovoj božjoj zemlji. Ako to, možda, negde drugde ništa ne znači, ovde znači veoma mnogo. Mnogo toga sam video i mnogo preživeo. Ali ovo što se danas odigrava u gradu ne može se izdržati.

On napravi pauzu da dođe do daha, jer su ga žustro izgovorene reči prilično iscrple. Možda ga je već umorio i sam taj zadatak koji je sebi postavio.

Vajat je već znao šta je stari čovek hteo da mu predloži.

— Razumeo sam, ništa više ne morate da kažete. Ali to je uzalud, mister Palmer.

Stari odmahnu glavom. Crvene mrlje su se pojavile na njegovim izbornim obrazima.

— Ne, mister Erp. Ne sme da bude uzaludno. Morate da me saslušate. Tombstonu se broje poslednji dani. To u gradu svako zna, strah je obuzeo sve ljude i ubija ih. Dole u Fremonstritu jedna stara žena je poludela, a u Tafnatstritu jednog čoveka zadesio je srčani udar i sada lebdi između života i smrti. To je uradio strah u Tombstonu, a od vas zavisi da li ćete sprečiti da se dogodi ono najstrašnije. Vi morate odmah da napustite grad,

Erpe, jer nema drugog izbora. Ljudi sa vešalima će vas likvidirati, a Tombston pretvoriti u prah i pepeo.

— Vi ćete pretvoriti Tombston u prah i pepeo ako ne date otpor — odgovori maršal sa ledenom mirnoćom.

— Sa time računamo, ali u svakom slučaju rizik je veći ako vi ostanete.

— U zabludi ste, mister Palmer. Čak sam uveren da bi ljudi sa sivim maskama odavno sraznili grad sa zemljom da im nisam pružao otpor.

— Ali zašto sve to — jeknu stari. — Zašto?

— Reći ću vam, mister Palmer: zato što je Tombston sivoj bandi trn u oku. Zato što im nigde kao ovde nije pružen ozbiljan otpor. Zato što u Tombstonu vide glavno uporište neprijatelja.

— Ali vi ste se sa njima borili u Nogalesu, Taksonu, Naku, čak i u Santa Feu i drugim gradovima i svuda ste pobeđivali. Zašto su se ovako okomili na naš grad? Samo zato što ste vi ovde!

— Da ja i nisam ovde, ne bi bilo drugačije.

— Ne, bandu samo vi interesujete. Ako biste otišli iz grada, bilo bi sve u redu.

— Ne, oni hoće da unište grad, to znam. To čak sigurno znam.

— Ali to ne mogu da razumem.

— Možda to i ne može tako lako da se shvati, mister Palmer. Tombston je za šefa bande nešto sasvim posebno, za njega je on simbol zakona, a pošto on mrzi sve što ima veze sa zakonom — nastoji da ga uništi. Eto vidite, mister Palmer — nastavi maršal mirno dok je prilazio prozoru i pogledao na ulicu — zaista nema nikakve svrhe da napustim grad. Banda će doći u svakom slučaju i pokušati da sprovede svoju ludu nameru — da uništi Tombston.

Starac je ćutao i zurio u svoj izguzvani šešir. Glavom je odmahivao kao da mu sve to nije jasno.

Najzad promrmlja:

— Da, možda ste u pravu. Pacovi hoće da razore grad i nema nikakvih sredstava protiv njih. Ali, možda, biste se vi mogli spasiti ako biste napustili brod koji tone.

Vajat se okrene i pogleda u izbornano lice starog gradskog pisara.

— Čudi me, mister Palmer, da mi vi to kažete. Vi dobro znate da ja ne mogu da napustim grad, isto tako kao što kapetan ne može da napusti brod koji tone.

Starac klimnu glavom i bez reči napusti kancelariju.

Neka sam đavo zna kako je ozloglašenom banditu uspelo da izazove

sledeći šok među stanovnicima grada.

Kad je Holidej izašao iz Oksidental-saluna vreme je išao Alenstritom onda je u Treću ulicu, prošao pored bara Rozi Džindžer i neupadljivo, ispod oka, osmotrio mračnu kuću Flanaganovih.

Pred Vongovim Kina-barom zastao je zaprepašćen. Preko, pred Kočizovom sudnicom, bila su podignuta visoka vešala na kojima je visilo jedno telo.

Holidej odmah opazi da je to lutka od slame, sa crnim šeširom na glavi, sivom košuljom i crnim pantalonama i čizmama. Na levoj strani grudi blistala se šerifska zvezda, a na čizmama je bila prikačena jedna cedulja.

Pošto je brzim pogledom ispitao okolinu, Holidej zađe iza sudnice da bi se osigurao od eventualnog napada. Tek tada se približi vešalima i pročita cedulju koja je bila ostavljena na lutki. Na njoj su bile napisane samo dve reči:

Vajat Erp!

Holidej skide lutku sa vešala i odnese je u šerifovu kancelariju.

Maršal nije bio tamo, ali Džordžijanac je zatekao Luka Šorta. Kad je ovaj video lutku i od Holideja doznao gde ju je našao on huknu i glasno reče:

— Lopuže se ničega ne boje.

Luki izađe na ulicu, skoči na ko-

nja i potera ga niz Tafnatstrit. Pred sudnicom zavitla svoj laso oko vešala, zategnu ga čvrsto, zaveza drugi kraj za jabuku sedla i mamuznu svog crnog ždrepcu.

Vešala su bila srušena i odvučena Alenstritom.

Dok Holidej je stajao pred šerifovom kancelarijom i posmatrao Luka Šorta kako mu se približava.

Teksašanin sjaha i pokaza na grede.

— Drva za zimu. Skupio sam već dosta takvih.

On odnese grede u dvorište, onda se vrati i stade pored Holideja. Obojica su bez reči osmatrali ulicu.

Napolju je vladala tišina.

Najzad upita Teksašanin:

— Mislite li da će se danas još nešto dogoditi?

Holidej klimnu glavom:

— Tako izgleda.

— Onda je vreme!

Džordžijanac izvadi sat iz džepa, podiže poklopac i mali časovnik odsvira prve tonove melodije o vernosti.

— On neće doći pre sumraka...

*
*

Vajat Erp zaustavi svog kulaša gore pored groblja i zagleda se u savanu.

— Sedamnaest jahača — prošapta za sebe.

**SVAKOG DRUGOG
ČETVRTKA**

**NAJLEPŠE
LJUBAVNE PRIČE**

**SVETSKI HIT
SVETSKI HIT**

ZLATNI

KUPIDON

Gde li se banda sakrivala? Da se ona zaustavi pred samim gradom nije postojala mogućnost. Trebalo je naći načina da se pronađe ranije i zaustavi na vreme. Ljudi sa sivim maskama ne smeju da dođu do Tombstona.

Na zapadu se pojaviše dva jahača. Oni su jahali u pravcu grada. Erp brzo kliznu iz sedla, povede konja iza jednog žbuna i stade tako da ga sa druma nisu mogli primetiti.

Samo što je stavio durbin pred oči ote mu se uzvik iznenađenja.

Ta dva čoveka on je poznavao. To su bili Džef i Adi Flanagan, članovi tombstonske bande.

Odakle sada oni dolaze? Koliko se maršal mogao sećati, Adi je dve godine ranije bio osuđen u Taksonu na pet godina robije radi izvršenog razbojničkog napada. Najverovatnije je kaznu izdržavao u Fort Vortu.

Jedva su braća Flanagan prošla pored brežuljka, kad Erp u daljini opazi i trećeg jahača. On ponovo pogleda kroz durbin, ali još nije mogao da ga prepozna. Čovek se približavao. Najzad njegove crte postadoše jasnije.

— Edi Flaerti!

Vajat skide durbin i zatvori ga. Prokletstvo! Zar će se baš ovoga dana skupiti u Tombstonu svi bivši prestupnici ovog grada da održe sa-
stanak!

Da li je to bila samo slučajnost? Ili je šefu sive bande uspelo da pri-
dobije za sebe sve stare protivnike Vajata Erpa?

Ta pomisao nije bila prijatna maršalu i on oseti da ga nešto steže u grlu.

On skoči na konja, podiže uzde i požuri odatle u pravcu juga.

*
*
*

Sa prvim sumrakom pojaviše se i prvi dvonožni pacovi.

Veliki bos je za postavljanje plakata i lutke od slame pred zgradom suda koristio ljude koji su bili neupadljivi. Sada više nije imao obzira već je povukao svog najtežeg „topa“.

U jednoj od poslednjih kućica na jugozapadnom kraju grada u rudarskom naselju stanovao je od nedavna neki čovek po imenu Lorenc. Mat Lorenc bio je iz Luzijane gde je pre sedam godina zbog ubistva bio osuđen na dvadeset godina robije. Bio je odveden u Fort Vort, gde je proveo tri godine, a onda su ga prebacili u manji zatvorenički logor kod Luboka. Odatle je taj dvadeset i sedmogodišnji momak, sa licem osutim ožiljcima od boginja, pre tri godine pobegao i mnogim zaobilaznim putevima stigao do Tombstona.

Ovde se niko nije interesovao za njegov raniji život. Ljudi u gradu

vodili su svoju brigu, a pogotovu ovi u bednom rudarskom naselju.

Lorenc se oženio pre sedam nedelja. Visoka, lepa plavuša Ester Bradok pristala je da se uda za njega i ne zapitavši se za njegovu prošlost. Preko dana je bila zaposlena u gradu u baru Rozi Džindžers a uveče je kod kuće šila za ljude iz rudarskog naselja. Sve to nije donosilo mnogo novaca, ali porodici Lorenc je bilo dovoljno.

Lorenc je preko dana spavao, a noću je negde izlazio. Kuda i zašto to niko nije znao. Čak ni njegova žena. On joj je ispričao da je u Dalasu bio ranjen u glavu prilikom puškaranja i da zato danju spava. Ester nije znala da on noću odlazi do šerifove kancelarije da bi video da li je raspisana poternica za njim. On je često tumarao oko depoa Vels Fargoa i korala gde bi neko vreme razgovarao sa jednim kaubojem, onda bi otišao do Indijan-bara na kraju grada, popio neko žestoko piće i najzad se vratio kući. Eto to je bio njegov život.

Od pre nekoliko časova obuzeo ga je neki neobjašnjivi nemir. Zato je poslao jednog dečaka iz susedstva da javi njegovoj ženi da odmah dođe kući.

Lepa Ester Lorenc stigla je kući vrlo uznemirena. Muža je zatekla nasred sobe, neobrijanog, razbarušene kose i odmah osetila da je pio.

Čim je ugledao ženu on dreknu:

— Hajde, pakuj prnje, odlazimo!

— Kuda?

— Ma gde.

— Ja ne znam šta ti hoćeš, Mat. Sada ne možemo da odemo. Ja treba da naplatim još novaca.

— Nije važno. Odlazimo! Otići ćeš kod Rozi Džindžer i ona neka ti plati. Ono što ovde treba da naplatiš, ja ću uzeti.

Tako je bilo i urađeno. Kad se Ester vratila sa nekoliko dolara Mat je već bio pokupio nešto novaca od ljudi iz naselja. Onda su počeli da pakuju najnužnije stvari u dva zavetljaja.

Dok je to radila ženu najednom obli hladan znoj i ona se zgrčenom rukom uhvati za levu stranu grudi. Lorenc je pogleda i upita:

— Šta ti je?

— Ne znam — odgovori ona jedva čujnim glasom: — Zlo mi je.

— Glupost, pakuj dalje. Evo, treba da se zapakuju i obadve zimске košulje i debela jakna...

On zastade jer žena klonu i sruši se na pod.

Čovek je gledao u nju bespomoćno. Onda kleče pored nje.

— Ester, ustani, šta je s tobom?

Ona dođe k sebi tek kad joj muž pokvasi glavu vodom.

— Ne znam šta mi je. Možda ću dobiti dete. Nije mi dobro.

Čovek se uhvati za glavu.

— Ali mi moramo da odemo, Ester. Ovde ne možemo da ostanemo. Banditi će doći i dići u vazduh ceo grad. Siguran sam. Noćas će Tombston izgoriti i sutra neće ovde postojati više nijedna greda. Zar ne misliš da bismo u toj plamenoj peći mogli da izgorimo? Ne, mi moramo da odemo odavde.

Žena sede i klimnu umorno glavom a plave kovrdže padoše joj preko bledog lica.

U tom trenutku vrata se otvoriše i na njima se pojavi jedan čovek. Muž i žena su ga zapanjeno pogledali.

On je bio visok i širokih ramena. Njegovo lice bilo je uglasto i preplanulo. Sve na njemu bilo je sive boje: košulja, šešir, marama oko vrata i pantalone. Sa svake strane njegovog patronama načičkanog opasača visio je težak 45 kalibarski revolver.

Nešto preteće izbijalo je iz njega. Ali i bez toga muž i žena su znali ko stoji pred njima. To je bio čovek sa vešalima Lazaro Kapučino. Zloglasni kažnjenik iz logora Masadena! I Mat i Ester su ga videli onda kad ga je Vajat Erp uhvatio i odveo. Oni su se nalazili među masom koja je posmatrala borbu.

A evo sada je isti taj čovek stajao na pragu njihove kuće u svojoj svojoj veličini i gledao ih očima kao u zmiје i gotovo ih hipnotizirao.

Jeziv krič uplašene žene prolo-mi se kroz tišinu.

Kapučino uđe u prostoriju i zahupi vrata tako jako da su prozorska okna zazvečala.

Ova kućica imala je svega dve

prostorije i bila je bez tremā. Iako se sumrak već uvukao u nju bilo je još dovoljno svetlo da se spolja čovek mogao videti. Ali izgleda da se Kapučino toga nije plašio.

U svakom slučaju on je stajao i hladno gledao dvoje smrtno preplašenih ljudi.

— Šta... hoćete vi? — najzad promrmlja Lorenc.

Kapučino, sa rukama na drškama revolvera, klatio se na vrhovima nožnih prstiju.

— Ti si Mat Lorenc, zar ne?

Čovek htede da odmahne glavom ali ipak klimnu.

— Da, moje ime je Lorenc.

— Ja sam slušao o nekom sa tim imenom, koji je izvršio ubistvo u Luizijani.

— Ja nisam izvršio nikakvo ubistvo — uzviknu Mat.

Time se Mat odao.

Čovek sa vešalima nasmeja se cinički.

— Ti si Mat Lorenc. Ti si pobegao iz zatvora Lubok.

Da, to je bila istina i strah obuze Lorenca. On vide kako njegova žena ponovo pada u nesvest. On ni za trenutak ne pomisli na to da je ovaj čovek pred njim okoreli ubica, koji je pobegao iz logora za kažnjenike osuđene na doživotnu robiju.

Lorenc je ubio u tuču dvadesetidevetogodišnjeg radnika koji je postavljao železničke pragove Džozefa Leklerka, mada to nije hteo. Lorenc je navalio na njega i Leklerk je tako nesrećno udario glavom o ivicu prozora da je ostao na mestu mrtav. Eto zato je bio osuđen. Ali ovaj čovek, koji je sada stajao tu

pred njim, ubijao je svesno i hladnokrvno. On je bio vođa jedne od najopasnijih bandi prestupnika i zamenik sivog šefa, bandit koga su tražili u sedam država slepim poternicama, bez slike i imena.

Kapučino iskoristi Lorencovu smetenost i nastavi:

— Dobro me slušaj šta ću ti reći. Ukratko, pre nego što padne noć otići ćeš u glavnu ulicu do šerifove kancelarije...

Lorenc zgrči pesnice.

— Ne, to neću da učinim. Ja nisam lud. Svestan sam da me Vajat Erp ne sme videti. Godinama sam strepeo da ga negde ne sretnem. Toliko godina sam uspevao da ga izbegnem...

— Zaveži! — naredi mu bandit. — Uradićeš ono što ti kažem. Otići ćeš u glavnu ulicu i popećeš se na trem. Ako je maršal u kancelariji, pucaćeš. Prvim hicem ćeš razbiti okno, a sa sledeća dva moraš njega smrtno da pogodiš.

Lorenc ustuknu jedan korak.

— Ne, to ne mogu da učinim.

— Ko jednom može da ubije, može i drugi put.

— Ja nisam ubio. To je bio nesrećan slučaj. Mister Kapučino, to morate vi...

Bandit priđe Lorencu, ispruži ruke i stegnu ih oko vrata odbeglog kažnjenika.

— Slušaj, momče: ti ćeš učiniti što ti kažem, ili ću te raskomaditi.

U poslednjem trenutku stisak banditovih ruku popusti. Lorenc, koji je već pomodrio, iznemoglo se borio za dah kao riba kad je izvu-ku na suvo.

Kapučino je bez sažaljenja gle-

dao čoveka koji nije mogao da stoji na nogama, onda se okrete, izađe i zalupi vrata za sobom.

Njegovi koraci se nisu čuli. Kao oduzet stajao je Lorenc nasred prostorije i zurio u vrata. Onda njegov pogled pade na ženu koja je još uvek ležala bez svesti.

Sve što je tada uradio bilo je kao u transu. Popeo se na klupicu i u ormanu potražio svoj revolver. Staro oružje ležalo je tamo gde ga je ostavio. Bio je to Pesmejker-kolt, koga je kupio za sedam dolara od Freda Mek Intoša kad je pobjegao iz Luboka.

On pogleda bubanj i isproba oružje. Sve je bilo u redu.

Pošto je uzeo šesir, još jednom pogleda ženu koja je ležala kao mrtva i izađe napolje.

Napolju je bilo tiho i mirno. Veliki dvonožni pacov koji je još malo pre bio ovde kao da je propao u zemlju.

Već godinama, je strah bio stalan pratilac Mata Lorenca. Strah od potere iz Luboka, strah od maršala, strah da će ga otkriti.

Tog dana se bojao uništenja grada, bojao se velikog požara. A eto sada je osetio novi strah, strah od Kapučina. Taj strah se pretvorio u paniku koja mu je paralisala misli. On pretrča ulicu koja je vodila do glavne ulice i kada stiže do nje zastade boreći se za vazduh. Staklastim očima zagleda se u šerifovu kancelariju.

Iza velikih prozora gorelo je svetlo. Mrak se spuštao nad gradom.

Lorenc se osvrnu na sve strane.

Ulica je bila prazna. On pođe prema „Oriental-salunu“, pope se

uz nekoliko stepenica i pogleda preko pokretnih vrata u krčmu.

Revolver mu je bio sakriven u pojasu od pantalona koji je bio pokriven iscepanim kratkim kaputom.

Lorenc odgurnu krila pokretnih vrata i nesigurnim korakom uđe u salun.

„Oriental-salun” je bio prazan.

Lorenc pogleda zavesu od perli iza šanka na kojoj se pojavi jedna ruka koja povuče zavesu. Onda on ugleda i glavu starog gostioničara.

Lorenc naglo priđe bliže i proučava:

— Jedno piće!

Starac klimnu glavom, izvuče jednu flašu, brzo napuni čašu i gurnu je čoveku za šankom, a onda ponovo nestade iza zavesu od perli. Samo njegova ruka mogla se i dalje videti, jer je držao zavesu malo odgurnutu.

Lorenc ispi žestoko piće u jednom gutljaju a onda promuća:

— Ja... ja... nemam novaca kod sebe, mister.

— Ne mari — odgovori gostioničar. — Samo idite, Lorenc.

Mat ostade jedan trenutak, jer su mu u ušima odzvanjale gostioničareve reči. Ovaj me poznaje, pomisli. A zašto i ne bi?

Onda se naglo okreće i brzo izađe napolje. Neko vreme je ostao ispod mračnog trema.

Odmah iza „Oriental-saluna” nalazilo se dvorište pa tek kuća u kojoj je bila šerifova kancelarija.

Mat Lorenc pođe lagano šunjaćući se kroz dugačko dvorište, zatim se pribi uz zid i tako priljubljen stiže do prozora, a odmah zatim i do vrata šerifove kancelarije. On

se ponovo vrati do prozora. Kroz veliku zvezdu koju je vešti staklo-rezac urezao u prozor vide priliku jednog čoveka iza pisaćeg stola.

— Vajat Erp! — prošaputa on uzbuđeno.

On, kao pod hipnozom, izvuče revolver i ispruži ruku. Prvi hitac razbi prozor u hiljadu komada. Sledeća dva oboriše ono telo sa sedišta.

Mat Lorenc ostade tu još nekoliko sekundi a onda se okreće.

Na sredini trema stajao je nepomično jedan čovek.

Iako je Lorenc do tada samo izdaleka video tog čoveka odmah je znao ko je to.

Dok Holidej!

Lorenc je imao osećaj da je čvrsto prikovan za daske pešačkog prolaza. Jednostavno nije mogao da se pomeri.

Džordžijanac kao da ožive. On priđe Matu. U njegovoj ruci blistao je revolver.

Lorenc otvori ruku i njegovo oružje ispade iz nje.

Holidej ga zgrabi za ruku i gurnu u vrata kancelarije.

Vrata se otvoriše i dok je Holidej uzimao ključeve sa zida Matov pogled se spusti na tamno telo koje je ležalo iza pisaćeg stola.

Holidej gurnu Lorenca napred u hodnik sa ćelijama. Dva minuta kasnije Mat Lorenc je bio iza rešetaka.

Upravo kad se Holidej vratio u kancelariju, jedan čovek pretrča trem, gurnu vrata kancelarije i pojavi se na njima sa oba revolvera u rukama.

To je bio Luk Šort. Zbunjeno pogleda Džordžijanca.

— Ko je pucao?

Samo što je to izgovorio, on ugleda tamno telo na podu iza pisaoćeg stola.

— Vajat! — uzviknu i potrča napred.

Holidej mu prepreči put.

— Oprezno, Luk, možda će nam lutka biti još potrebna.

— Lutka?

— Da.

To je bila lutka koju je Holidej skinuo sa vešala ispred zgrade su-
da. Kroz mlečno staklo na prozoru
šerifove kancelarije Lorenc nije
mogao da primeti da je to lutka.

Teksašanin spusti oružje u fu-
trolu, gurnu šešir na potiljak i upi-
ta:

— Ko je to bio?

— Neki momak iz rudarskog na-
selja.

— Gde je maršal?

— Nemam pojma. Verujem da
je odjahao do groblja. Ako se ne
varam, hteo bi da pronade skrovi-
šte bandita i da ih spreči da uđu
u grad.

Teksašanin uze sa peći plavo-
emajlirani sud za kafu i napuni se-
bi jednu šolju kafe.

— U gradu se oseća opasnost u
vazduhu — reče on promuklim gla-
som.

Holidej stade na vrata i pogleda
na ulicu.

— Smrklo se.

Teksašanin ne ispi kafu do kraja
već ostatak izbaci u dvorište, a on-
da uze vinčesterku iz staka za
oružje. Pritom pređe pogledom os-
tale puške.

Između četiri puške bilo je jed-
no prazno mesto.

— Vajatova puška nije ovde.

Holidej se okrete.

— Da, primetio sam.

Luk uze vinčesterku u levicu,
gurnu desni revolver napred i iza-
đe napolje. Kad je uzjahao, dovik-
nu Holideju:

— Idem da vidim gde je.

— Ne zaboravite da se vratite,
Luk! Ne osećam se dobro u šeri-
fovoj kancelariji.

Luk Šort podiže uzde, mamuznu
konja i u galopu odjaha.

Udarci kopita odjekivali su pu-
stom ulicom.

*
**

Nepunih devet milja južno od
grada ležao je Silver Siti, napušte-
na stanica za menjanje konja.

To je bila dugačka, ravna zgrada
koja je već počela da propada. U
dvorištu se nalazila staja i jedna
baraka. Jahači koji su noću jahali
starim poštanskim putem prema
Bizbiju, zaobilazili su tu zgradu u
velikom luku jer je vrlo neprijatno
delovala.

Sada kao da je bila ispunjena
nekim tajanstvenim životom. U
dvorištu stare zgrade stajalo je pred
stajom tuce konja.

Pored zadnjeg zida zgrade staja-
li su vlasnici tih konja jedan pored
drugog i gledali jednog jahača koji
je ispred barake sedeo na belom
konju. U mraku mogle su se na-
zreti samo njegove konture i videti
da je visok. Na glavi je imao sivu
masku, čiji je vrh bio obojen crno.

Veliki bos!

Da, veliki desperados sedeo je u sedlu i opet je imao svoju bandu. Dečak koji je video u rano jutro bandite pogrešno ih je izbrojao. Nije ih bilo sedamnaest nego samo dvanaest.

Veliki bos se opet ponašao kao u najjačim danima sive bande. Pred sobom je imao svoje ljude, gledao ih je bez reči i čekao.

Kad se daleko na poštanskom drumu začu odjek kopita, šef podiže desnu ruku.

Jedan od ljudi ode u kuću da odatle pogleda na drum. Posle jedne minute vrati se on natrag.

— To je Kapučino — reče on. Šef klimnu glavom.

Odmah zatim odjaha u punom trku Italoamerikanac na crnom konju. On obiđe staju, uđe u dvorište i zaustavi konja pred velikim bosom.

— Sređen, bos!

Veliki šef je počeo da govori. On se više nije trudio da izmeni svoj glas kao što je to ranije činio. Ljudi su osluškivali zvuk njegovog glasa i kad bi ga neko od njih prepoznao naježili bi se od straha.

— Doduše ja nisam siguran da je Lorenc dobro pogodio svoj cilj, ali moralno dejstvo neće izostati. Tako, a sada pođite sa mnom ti Heger, Bojad, Martinson i Kirbi.

Oven Heger je bio predsednik opštine u Bizbiju. On je imao „mного putera“ na glavi, a to u gradu niko nije znao. Veliki šef je to morao nekako da iščprka. jer se dva dana ranije kod Hegera pojavio Kapučino i prisilio ga da pođe sa njima. Tako se prividno pošten gra-

donačelnik Bizbija našao u poslednjoj družini velikog šefa.

Rik Martinson je bio nekada skitnica, ali kasnije je dobio službu u Vels Fargo-stanici. On je na sličan način dospao u sivu bandu.

Čariton Kirbi bio je iz Nevade. Nekada je bio gonič konja i zbog nekog mračnog posla morao je da ode na jug. Veliki šef je doznao za tu mrlju u njegovom životu i prisilio ga da stupi u njegovu družinu.

Kirbi je bio momak od koga se moglo sve očekivati, i opasan sa revolverom ka malo ko.

Poseban tip je bio bandit Džo Bojad. Taj momak sa jugoistoka bio je vešt u rukovanju nožem, što znači da je njime poslao u večnost više ljudi nego iko drugi. On je bio prepredena i lukava propalica. U Daglasu je otvorio krčmu. Kad je u protekloj noći ugledao pred sobom Kapučina, prebledeo je, ali je odmah pošao sa njim.

Hegera Martinsona, Bojada i Kirbija je sam veliki šef odabrao da krenu u Tombston. Oni su trebali da budu njegova garda.

Ostaloj osmorici bandita obratio se desperado sledećim govorom:

— Vi znate o čemu se radi! Vi ste jezgro organizacije. Za žaljenje je što ste tako kasno pristupili nama. Sada je u vašim rukama sudbina sviju nas. Mi se borimo za naša prava, za našu slobodu. Mi nećemo da nas nikakvi lukavi advokati, pozivajući se na zakone, pritisku i onemoguće. Mi smo pobunjenici slobode!

Posle ovih reči, izgovorenih sa

naročitim naglaskom, opasan bandit je čutao nekoliko trenutaka.

Verovatno da nijedan od ljudi koji su stajali tu u mračnom dvorištu stare stanice za menjanje konja, nije bio svestan koliko je luda bila zamisao njihovog šefa.

Čovek na belom konju kao da nije bio normalan, ali ton kojim je izgovorio svaku reč nije trpeo nikakvog pogovora, a u krajnjem slučaju utisak njegovih reči podvukao bi bičem ili čak i revolverom.

— Ovo je odlučujuća bitka naše organizacije i mi ćemo je pobedonosno okončati! Vuk iz Tombstona će biti okađen! Onda ćemo zapaliti to smrdljivo gnezdo. Od njega će ostati samo crna mrlja koju će za nekoliko nedelja prekriti pesak iz savane. Tombston mora da nestane u savani. On mora da bude ugušen sa celim izrodom koji se ovde izlegao.

Opet je šef napravio dužu pauzu da bi njegove reči imale što dublji utisak.

Ljudi su zadržavali dah ne skidajući pogled sa svoga šefa dok su njegove reči izgovorene sa demonškom vitalnošću odjekivale mračnim dvorištem.

— Sada ćemo poći da započnemo našu bitku. Vajat Erp mora biti uništen, a sa njim i Dok Holidej i Luk Šort. Imate jedan sat vremena, a onda krenite. Gordone — okrete se on debelom nadzorniku sa Holister-ranča koga je takođe prisilio da mu se pridruži — ti ćeš povesti ljude. Ako krenete tačno za jedan sat i jahte u punom galopu, u gradu ćete biti tačno u zakazano vreme. Svako od vas zna šta treba

da radi. U to sam siguran! Ali ako bi nekom palo na pamet da me izda visiće na vešalima pored maršala pred tombstonskom sudnicom pre nego što svane.

Desperados okrete svog belog konja i izjaha iz dvorišta. Kapučino ostade još jedan trenutak, pogleda sve ljude jednog po jednog, a onda i on odjaha za šefom.

Kao da su kamene statue, ljudi su stajali nepomično i bez reči.

Najzad se Bojad pokrenu, pođe svom konju, skoči u sedlo i pođe za Kapučinom. Heger, Martinson i Kirbi takođe uzjahaše svoje konje i napustiše dvorište ne progovoriвши ni jednu reč.

Dok su na poštanskom putu odjekivali tvrdi udarci kopita, u staroj napuštenoj stanici za smenjivanje konja vladala je mrtva tišina.

*
* *

Pošto ljudi sa sivim maskama nisu došli u sumrak, maršal je znao da tog dana više neće napasti. Već je borba u sumraku zahtevala mnogo spretnosti, što nije bila svačija osobina, a borba noću je predstavljala takav rizik da ga niko nije hteo uzeti na sebe.

Dakle, ili je veliki šef odložio svoj napad za još jedan dan ili je odustao od njega. Naravno postojala je i ta mogućnost da je hteo da pojača rat nerava kako bi stanovnici Tombstona što više omekšali. Ili će, možda, njegov napad početi u zoru? Maršal nije mogao da zamisli da će se vođa bande na to odlučiti jer najteže vreme za napad je bilo kad

noćna tišina još ne napušta uglove i udubljenja, a prva svetlost prospe svoje sive zrake po predmetima.

Samo Apači su napadali u tim jutarnjim časovima!

Da li je fanatičan gangster imao nerve da to vreme odabere za napad?

Sve te misli prolazile su kroz glavu čoveka iz Misurija dok je jahao od groblja ka jugu sa ciljem da pronađe skrovište bandita. Njegov konj je velikom brzinom grabio sve dublje u savanu.

Nakon tričetvrt sata čovek iz Misurija je napravio veliki luk oko šume bodljikavih palmi koja se nalazila na jugozapadu od Tombstona. On je sjahao i približio se palmama ali se ubrzo uverio da je ovo jahanje bilo uzaludno.

Maršal se ponovo vinu u sedlo i u galopu krenu prema jugoistoku.

Kad je na oko tričetvrt milje zapadno od Silver Sitija sjahao, veliki šef, Kapučino i njihova četiri pratioca već su petnaest minuta bili na putu.

Vajat povede konja još jedan komad, a onda ga ostavi iza jednog žbuna.

Nisko pognut, gotovo uz samu zemlju, koristeći svaki zaklon, približavao se poštanskom putu.

Mračna i neprijatna ležala je stara zgrada s one strane ceste. Izgledala je mrtva i napuštena.

Kao Indijanac kretao se čovek iz Misurija napred, puzao po zemlji zaklonjen senkom koju su prema mesečevoj svetlosti bacali kaktusi i bešumno se sve više približavao severnoj strani stanice.

Najednom on začu šum koji je

dobro poznavao. Bio je to tvrd, nestrpiljivi udarac kopita o kamen koji je bio učvršćen u zemlji.

Tamo u dvorištu stanice bila je postavljena kamena ploča što je onda, pre dve-tri decenije bilo uobičajeno.

Dakle u dvorištu je bio konj!

Vajat oslušnu još malo, a onda obazrivo krenu dalje.

Ubrzo se nađe iza staje. Sada je do njega dopiralo dahtanje jednog konja koje se mešalo sa rzanjem drugog.

Maršal još opreznije pođe dužinom zadnjeg zida konjušnice sve dok nije došao do njenog istočnog boka. Tu je bilo vrlo opasno, pošto je mesec osvetljivao ovu otkrivenu stranu kuće. Vajat odluči da što brže napusti to mesto. Ispod jednih kola mogao je da vidi dvorište.

Zapanjio se kad ugleda konje koji su stajali jedan pored drugog uz motku za vezivanje.

Njegov pogled pođe dalje na ljude koji su se tu nalazili. Oni su sedeli okolo na prevrnutim buradima od viskija i na sanducima a neki od njih bili su naslonjeni na prozore ili čučali na pragu kuće.

Počeo je da ih broji. Odmah je video petoricu a onda je ugledao još jednog pa još jednog.

Čovek iz Misurija je bio ubeđen da se cela banda nalazi tu. Ali ovo nije bila cela družina ljudi sa sivim maskama. Zar nije mali Asumsen rekao da je video sedamnaest jahača?

To onda znači da se banda podelila. Maršal nije sada smeo da gubi vreme jer mu je bilo jasno da

je drugi deo bande upravo na putu za Tombston.

On domili do kola i tako se ukopa uz njih da je bio zaklonjen sa svih strana i onda otkoči oroze oba dva revolvera.

— Ruke u vis, ljudi, ovde je Vajat Erp! Vi ste opkoljeni. Ko se pokrene biće mrtav. Hajde ruke u vis, momci. Nemate nikakvog izgleda: Ko želi da umre nek se maši za revolver!

Mrtva tišina vladala je u dvorištu. Čak su se i konji umirili.

Tri beskonačne sekunde odoše u nepovrat.

Onda zagrme debeli nadzornik:

— Vajat Erp? To mi ne verujemo. Pokažite se, maršale!

On ne bi bio Vajat Erp da je dugo razmišljao ili da je odbio da se pojavi. On odmah izađe iz zaklona, ispravi se i stupi na mesečinom osvetljeno mesto između kola i bunara.

— Nebesa! — ote se sa usana nadzornika. — Ovo je stvarno maršal.

— Maršal — začu se sada iz više usta.

— Ruke uvis, momci! Još više. Tako je dobro.

Maršal odlučnim korakom priđe nadzorniku, izvuče mu oružje iz futrole, razoruža momka koji je stajao pored njega, jednog dugajliju iz Dagleasa, onda trećeg, četvrtog, petog i šestog čoveka.

Sedmi se ne pomače s mesta, Vajat mu priđe i osvrnu se.

— Nedostaje još ljudi — reče on tako nije bio siguran.

Tišina.

Vajat ponovo podiže svoj „bantalajn specijal”.

— Rekao sam: nedostaje još ljudi.

Debeli uzviknu:

— Hajde, Krek, izlazi!

Iz kuće izađe jedan čovek sa podignutim rukama. Vajat ga zgrabi, izvuče mu oružje iz opasača i gurnu u dvorište među ostale.

— Veži jednog po jednog za njihove konje!

Kad je kauboj vezao svog poslednjeg druga maršal mu priđe i odvede ga do njegovog konja i pošto mu je vezao ruke na leđima, noge mu je vezao ispod konjskog tela.

Produženim uzdama povezao je jednog konja za drugog a onda tiho zazviždao. Njegov kulaš, koji dotle nije napuštao svoje skrovište iza žbunja, pojavi se ubrzo i stade pored maršala.

Vajat se vinu u sedlo i za jabuku zaveza drugi kraj uzde debelog gonika stoke i nema kolona krenu.

Osam bandita bili su preneraženi kad su utvrdili da su savladani od jednog jedinog protivnika.

Trgovac brašnom Van Mils opsova kroz stisnute zube a krivonogi Kreolac Džordan Rakovic progundao besno:

— Neka đavo odnese velikog gazdu koji nas je u sve ovo uvalio!

Kolona je jahala u oštrom galopu prema gradu. Već posle tri milje čovek iz Misurija napusti poštansku cestu krenuvši prema severoistoku gde se nalazila velika tombstonska strugara.

Čim su stigli na strugaru maršal, pošto je jednom po jednom odvezao noge i naredio im da siđu sa konja,

odvede ih u jednu veliku baraku, koja je mogla dobro da se zatvori.

Ostao je još samo trgovac brašnom. Vajat ga odvede u stranu da ostali ne bi mogli čuti njihov razgovor i upita oštro:

— Gde je šef?

Čovek odmahnu glavom:

— Šta ja znam?

Snažan šamar odbaci Van Milsa sve do vrata na baraci.

— Odveži jezik, momče, inače biće gužve.

— Ne mogu ništa da kažem, jer će me on ubiti.

— On više nikoga neće ubiti. Govori, čoveče, jer ćeš se loše provešti.

Trgovac jeknu.

— Ol rajt, on je otišao u grad sa Kapučinom i ostalima.

— Koliko je ljudi poveo sa sobom?

— Mislim da ih je bilo četiri.

— Poznaješ li ih?

— Ne sve.

— Koga od njih poznaješ?

— Čini mi se da je jedan od njih gradonačelnik iz Bizbija — odgovori Van a posle kratke pauze dodade: — Drugi je Džo Bojad a ostalu dvojicu ne poznajem.

— A šef? Poznaješ li njega?

Van Mils zavrte glavom.

— Ne, njega ne poznajem, kunem se maršale!

Čovek iz Misurija zatvori i njega i pošto je dobro zaključao baraku vinu se ponovo u sedlo.

U oštrom galopu stiže do šerifove kancelarije. U trenutku kad je hteo čizmom da odgurne kapiju na dvorištu gore na tremu pojavi se jedna prilika. Snežnobela košulja koja se

u mraku isticala bila je dokaz da je to Dok Holidej.

— Kako je, Dok?

— Sve u redu, maršale!

Vajat kliznu s konja i sa skupljenim očima pogleda na prednji zid kuće koji je bio u senci od krova nad tremom.

— Prozor je razlupan...

— Nisam mogao da sprečim, došao sam suviše kasno. Neki momak iz rudarskog naselja ga je razbio.

Vajat uze malu lampu i ode u hodnik sa ćelijama. Kad je svetlost pala na odbeglog zatvorenika maršal klimnu glavom.

— Pomislio sam da je on, naš prijatelj Lorene. Ol rajt, razgovaraćemo mi još.

Vajat ugasi lampu.

— Gde je Luk?

— Odjahao je da vidi gde ste vi.

U to odjeknuše udarci kopita u Petoj ulici.

— To je Teks.

Luk ujaha u dvorište, uze za uzde i maršalovog kulaša i ostavi ih jednog pored drugog osedlane.

Vajat obavesti Doka i Šorta šta se odigralo na staroj stanici za menjanje konja.

— Gromipakao! — procedi Teksašanin kroz stisnute zube. — Gangster je zaista sakupio tako mnogo ljudi. Smatrao sam da je to nemoguće. I sada je sa još četvoricom na putu za Tombston.

— Tako izgleda. Što je najgore, nismo sigurni da ih neće biti i više.

Posle nekoliko minuta Vajat je opet bio u sedlu. On odjahao do strugare. Iz barake izvuče Van Milsa i odvede u šerifovu kancelariju.

U roku od nekoliko minuta oz-

nojeni Van Mils rekao je maršalu sve što je znao: On i drugi banditi koji su ostali sa njim trebalo je da napuste Silver Siti tačno jedan sat posle odlaska velikog šefa i da odjašu u rudarsko naselje. Četvorica od njih bi zatvorili naselje sa Severa a četvorica sa juga. Znači da se veliki šef bojao da i među tim ljudima u rudarskom naselju ima maršalovih pristalica.

Van Mils nije znao više i Vajat ga odvede u ćeliju.

— Verujete li da će on još noćas napasti — upita Teks.

Maršal odmahnu glavom.

— Znači šou će se odigrati sutra pre podne.

— Ne znači. Postoje i druge mogućnosti kojima Apači daju prednost.

Teksašanin se naglo okrete.

— Ne mislite valjda...

— Kod tog čoveka je na žalost sve moguće, Luk.

Iako nisu računali sa napadom te noći, oni su nerpekidno patrolirali ulicama grada.

Oko dva časa po ponoći maršal oseti umor. On sede na jedan prazan sanduk na ulazu u dvorište iza Majerove trgovine i osloni glavu na ruke. Već odavno se nije morao ovako boriti protiv sna.

Najednom se trže. Iza njega se nešto pomače. On munjevitom brzinom odskoči a težak „bantlajn specijal“ zablista u njegovoj levici.

Ali on ništa ne vide. U dvorištu je opet bilo mirno i tiho.

Tada pogleda ulevo na belo obojen zid i tamo ugleda veliku crnu mačku. Ona se lagano približi a onda zastade gledajući u čoveka.

Ali velika crna mačka nije došla da mu pravi društvo. Čovek iz Misurija opazi kako se mačka smestila pred jednim otvorom pri dnu zida i nepomično čekala.

Prošlo je gotovo četvrt sata. Mačka, koja je sedela i bila oslonjena na prednje šape, podiže desnu šapu u visini glave i ostavi je u tom položaju.

Pri slaboj mesečevoj svetlosti maršal opazi kako iz otvora proviruje siva glava jednog glodara.

Mačka je ostala nepomična kao da je bila od kamena. Onda bešumno raširi kandže na šapama.

Pacov proviri još više i mačka munjevito spusti šapu i kandže zabode u glavu pacova.

Čovek iz Misurija se diže, izađe na ulicu i vrati se u kancelariju.

Ćelični. Dok Holidej stajao je pored vrata oslonjen na zid sa prekrštenim rukama na grudima i spuštrenom glavom. Izgledalo je kao da spava na nogama. Ali to je samo tako izgledalo, jer zažarena cigareta u njegovim ustima bila je dokaz da je na straži.

Teksašanin je sedeo na sanduku sa municijom ispruživši noge ispred sebe.

— Pola tri — reče on kad se maršal pojavi na vratima.

— Da, možda bi bilo dobro kad bismo odspavali po jedan sat.

— Meni nije neophodan san — odbi Teks ponudu.

I Holidej odmahnu rukom.

U ovom odsudnom trenutku nerava, napetost, koja je već trajala nekoliko dana, učinila je svoje. Iako su sva trojica bili krajnje neispavani, nijedan od njih nije bio u stanju da spava.

Tombston je spavao, bar tako je izgledalo. Međutim, samo malo ljudi je stvarno spavalo u to vreme.

Beskrajno sporo je milela velika kazaljka po požutalom broččaniku sata koji je visio iza pisaćeg stola. Izgledalo je da nikada neće doći jutro.

Najzad je otkucalo tri sata. Opet je izgledalo kao čitava večnost dok nije prošlo još petnaest minuta.

Na dalekom istoku se neprimetno pojaviše prva bleđa srebrnosiva svetlucanja koja su davala sablasnu boju gradu.

Vajat, koji je u to vreme stajao pored otvorenih vrata koja su vodila u dvorište, spusti se niz nekoliko stepenica u njega, skide šešir i ispljuska lice sa ledenom vodom iz bunara.

Luk Šort učini to isto.

Kad se vratiše u kancelariju, opaziše da Holidej stoji napolju na tremu. Njegova leva strana bila je pod nestvarnom svetlošću prvih bleđih nagoveštaja dana.

— Imali ste pravo, maršale — začu se Holidejev glas kad je osetio da je maršal na pragu iza njega. — On se drži apačkih običaja.

Luk koji je pregledao pušku, čuvši Džordžijančeve reči prošapta:

— Šta to znači, Dok?

— Oni dolaze — odgovori sasvim mirno Holidej i siđe niz nekoliko stepenica na ulicu.

U tom trenutku odjeknu prvi pucanj i razbi tišinu izbledele noći kao da je iz topa izbačen.

Metak prođe uz samog Holideja, udari u gvozdeni prsten na stubu za krov i odbi se od njega ustranu.

Nije moglo da se vidi kako se u rukama Doka Holideja stvoriše nje-

gova dva poniklovana revolvera samo se video jardu visok bleđoplavi plamen iz cevi, a onda oni počеше da bljuju metak za metkom.

Tamo negde kod Kristal Palasa jedan čovek jauknu.

Jedan drugi pretrča preko ulice, čučnu i opali. Jedan Džordžijančev hitac obori ga u uličnu prašinu.

Veliki šef dao je znak za napad.

Jedan od njegovih ljudi upravo je bio izbačen iz borbe. To je bio Čarlton Kirbi koji je, pogođen u butinu, bio oboren sa stepeništa Kristal Palasa.

Sa drugog kraja ulice odjeknu pucanj iz puške a za njim još dva. Prvi metak odbi jedan mali deo stepenice na kojoj je stajao Holidej, a druga dva samo prošlišaše.

— Ovi ne vide dobro — promrm-lja podrugljivo Dok sam za sebe.

Pogledi Vajata Erpa i Luka Šorta bili su prikovani za visoku, uspravnu priliku Džordžijanca, koji je sa neopisivim prezrenjem smrti stajao na ulici i sipao oko sebe ubilačke udarce iz svojih revolvera.

Kad se Luk okrete maršalu, ovaj revolverom pokaza na kancelariju.

— Prođite kroz dvorište na ulicu, Luk! Jedan mora da je na uglu saluna ili već na ulazu u Majerovu trgovinu.

Teks odmah izađe na dvorišna vrata, a maršal siđe na ulicu, pređe je i stupi na trem ispred Kohanove trgovine.

Nastade besno štektanje i meci razbiše stakla na prozorima trgovine.

Holidej okrete glavu. Kad vide da maršal još stoji na nogama, on lagano pođe prema uličnoj raskrsnici. Brzinom koja je samo njemu bila svojstvena i koju niko nije mo-

gao da nadmaši, on ponovo napuni revolvere.

Dok se približavao raskrsnici on opazi na tremu Grand hotela jednu pognutu priliku sa puškom u ruci. Holidej je bio još suviše udaljen od njega da bi mogao metak da ga dostigne.

Vajat krupnim koracima pojuri napred; jer je i on otkrio čoveka sa puškom. On stiže na ugao Pete ulice, ispruži ruku sa bantlajnom i opali u istom trenutku kad i čovek sa puškom.

Puščani metak prošiša na tri inča od Dok Holidejevog levog ramena kad maršalov teški 45 kalibarski revolver jednim metkom obori čoveka sa trema.

Rik Martinson nije bio smrtno pogođen, ali ipak dosta teško u desnu mišicu. Sa stegnutim zubima provuče se ispod trema i izvuče svoja dva revolvera da bi u bezumnom pucanju sebi dao oduška.

Luk Šort je stajao na kapiji dvorišta i posmatrao tamne fasade kuća koje su se nalazile sa druge strane.

Njegov pogled se zaustavi na ulazu u Majerovu trgovinu. Tu vide priliku jednog čoveka sa puškom u ruci.

Ulica je bila široka oko sedam jardi. Luk se sagnu, napipa jedan veliki kamen i baci ga ispred Kristal Palasa.

Blef je prošao. Čovek iskoči iz svog zaklona i podiže pušku.

Teskašanin pravim panterским skokovima stiže do svog protivnika i obori ga na zemlju.

Izdajnički gradonačelnik iz Bizbija se podiže i htede da se maši za revolver. Ali munjevit i snažan udarac u donja rebra tako omami jakog čoveka, da ga Luk bez otpora

zgrabi za kragnu i odvuče preko ulice.

Martinson, koji je hteo da isključi Teksašanina iz dalje borbe, besno je pucao u njegovom pravcu, ali samio jednim hicem je uspeo da okrzne beli šešir ogromnog Luka Šorta.

— Čekaj, momče, platićeš mi ovo — zagrne Šort ljutito i strpa Hege-
ra u zatvor.

Vajat Erp opazi ranjenog Kirbija iza stepenica koje su vodile u trgovinu Li Martina, pretrča ukoso raskrsnicu, zgrabi čoveka, povuče ga na gore i odvuče iza ugla kuće.

Tu zaveza bandita njegovim pojasom tako čvrsto da nije mogao da se pomeri sa mesta.

Vajat se pognut provuče ispod trema.

— Hajde, izađi, lopužo! — naredi on Martinsonu.

Ovaj odbaci revolver, podiže ruke visoko i drhteći celim telom izađe na ulicu.

— Napred — naredi mu maršal.

Martinson pođe i kad se nade na nekoliko jardi od Dok Holideja, stade.

— Pođi, momče, tamo preko je buvara — reče mu Dok koji je stalno držao uperen revolver u njega.

Luk Šort preuze bandita i zatvori ga.

Tri čoveka velikog bosa bila su iza rešetaka.

Čoveku iz Misurija se učini da je ispred Oksidental-saluna opazio neko pokretanje. On skoči na drveni prolaz pored kuće i na sve četiri pođe napred. Prođe celom dužinom Grand hotela i gotovo je stigao do

ulaza kad tamo odjeknu eksplozija pušcanog bubnja.

Delovi olova rasuše se po ulici. Vajat polegnu po daskama a onda skoči i osu paljbu iz svoja dva revolvera u pravcu ulaza u bar.

Dok Holidej je takođe dotrčao. On nogom odgurnu vrata na dvorištu Kristal Palasa i ugleda jednog čoveka kako preskače u susedno dvorište.

Holidej odmah izađe iz dvorišta i pođe drvenim prolazom pored kuća. Možda se veliki bds — ako je zaista i on bio prisutan — ućvrstio u Oksidental-salunu?

Vajat je takođe pritrčao preko ulice, a onda se sklonio pod zaklon trema.

U tom trenutku metak iz puške napravi pukotinu na daskama prolaza.

Strelac mora da je stajao u uglu dvorišta.

Vajat odluči da sve stavi na jednu kartu. On baci šešir u vis i skoči za njim.

Čovek u dvorištu odmah opali.

Maršal se maćjom okretnošću i brzinom prebaci na trem, a odatle se počeo prikradati čoveku koji je pucao u uglu dvorišta.

Ovaj se okrete. U bledejoj jutarnjoj svetlosti maršal vide ko stoji pred njim: Kapučino.

On dignu pušku na maršala i puščana cev pogodi čoveka iz Misurija u desnu stranu grudi. U istom trenutku bandit povuče i oroz.

Maršal munjevito odgurnu pušku u vis i metak bi ispaljen u vazduh.

Kapučino podignu koleno da plasira podmukao udarac svom protivniku ali suviše kasno. Snažan aper-

kat pogodi njegovu bradu i teško ga prodrmusa.

Ali i pored tog teškog udarca on ostade na nogama. Instinktivno izvuče revolver, ali prvi doglavljen velikog bosa imao je pred sobom u ovoj odlučujućoj borbi boljeg borca nego što je on bio. Jedan, kao munja brz udarac nogom, koji ga pogodi u levu cevanicu obori ga s nogu.

Vajat začu iza sebe šum i ugleda Holideja.

— Kapučino?

— Da.

— Ol rajt.

Holidej požuri u dvorište, ali na jednom zastade jer začu tiho šištanje kroz vazduh.

Odmah se baci na zemlju.

U poslednjoj sekundi, jer se jedan nož zabode u ogradu susednog dvorišta upravo u njegovoj visini. Podmukli Džo Bojad bacio ga je čim je video belu košulju Doka Holideja.

Holidej skoči u vis i poluokrenut počeo da puca prema ambaru.

Bojada jedan od metaka pogodi u grudi. On podiže obe ruke u vis i uz jauk sruči se u dvorište.

Još jedan čovek sivog klana bio je otpisan.

Vajat Erp je vezao Kapučina i odvukao ga do Kristal Palasa. Pred njim se otvoriše vrata bara i on odmah podiže revolver, ali na njima se pojavi konobar Bil bled kao mrtvac.

— Maršale, ja sam.

— Hajde, uvuci ovog u kuću, ali pazi na njega. Svojim životom mi jamčiš za njega.

— Ol rajt, maršale!

Konobar prihvati teško telo uhvaćenog bandita i uvuče ga u kuću.

Da li je borba bila pri kraju? Zar

bos nije došao sa njima? Zar mu je i ovog puta uspelo da druge za sebe gurne u vatru? Možda je čak svog najboljeg borca tvrdog Kapučina hteo da pošalje samog u smrt?

Pošto je i Luk Šort dovukao ranjenog Bojada, dva čoveka iz Dodža stajala su ispred Kristal Palasa i osmatrali ulicu.

Maršal oslušnu jer kao da je iz Pete ulice dopirao neki šum.

On potrča napred. Holidej ga je sledio.

Kad stigoše do Pete ulice zasta- doše i opet oslušnuše.

— Kao da dolazi iz Ruske kuće — prošapta Holidej.

Vajat na prstima požuri napred, instinktivno gurnu prozorska krila svoje sobe, prebaci se preko prozo- ra u prostoriju, pretrča nju, i duga- čak hodnik i stiže na vrata koja su vodila u dvorište.

Tada ugleda njega!

Na razdaljinu od šest ili sedam jardi stajao je i držao pušku u ru- ci.

Nije bilo sumnje, to je bio Ajk Klanton.

Kao omadijan zurio je maršal u rančera dok mu je desna ruka bila zgrčena oko bantlajn revolvera.

— Ajk!

Klanton se ne okrete već zagrne preko dvorišta: — Trenutak marša- le! — Onda uzviknu: — Izlazi napo- lje! — i njegova puška opali.

Nedaleko od vrata privatnog sta- na Neli Kešmen pojavi se jedna pri- lika. Čovek skoči napred i htede da se dočepa: ulaza u obližnji stan Neli Kešmen.

— Stani! — zagrne maršal.

Ajk Klanton opali.

Ali i onaj drugi podiže oružje i hitac pogodi rančera.

Maršalov metak prošiša preko dvorišta.

Čovek, koji je već stigao do ula- za u Nelin stan, pogođen sa oba me- tka, zastade.

Vajat je zurio u čoveka koji je počeo da pada kao marioneta čiji su konci popustili.

U istom trenutku otvoriše se vra- ta iz dvorišta. Džordžijanac ulete sa uperenim revolverom ali i on za- stade kao ukopan.

Dok Holidej zadrža pogled na čo- veku koji je ležao pred stanom Ne- li Kešmen. Onda pogleda maršala i na kraju odmeri, ne shvatajući, Aj- ka Klantona.

Vajat Erp pođe lagano prema čo- veku koji je ležao na zemlji. U ruci je još uvek držao kolt kad se zaus- tavi pred njim. Čovek je na licu imao sivu masku. Vajat se magnu nad čovekom koji više nije davao znake života i povuče mu masku s glave. Od zaprepašćenja on ustuknu.

Pred njim je ležao Kas Larkin, še- rif iz Nakoa!

Ispod njegovog sivog kaputa sa leve strane grudi malazila se šerif- ska zvezda. Na srednjem prstu nje- gove leve ruke blistao je u jutarnjoj svetlosti težak zlatni prstén, na ko- me je bio ugraviran mali trougao.

Teksašanin se takođe pojavi u dvorištu i bez reči se zagleda u mrt- vog čoveka.

Dok Holidej kleče pored Larkina i otvori mu košulju na grudima.

Jedan metak je Larkina pogodio pravo u srce, a drugi se zaustavio odmah pored prvog.

Veliki bos je bio mrtav.

Na dvorištu je vladala mrtva ti- šina.

Vajat Erp se okrete i pogleda Aj- ka Klantona.

Ovaj je stajao sa tragovima krvi na licu. U ruci je još uvek držao pušku. Sada se i on pokrenu i uhvatu za levu mišicu koju mu je okrznuo Larkinov metak.

Vajat dođe do sredine dvorišta i pogleda rančera.

— Kako ste znali...?

Rančer izbací pljuvačku i skrivi lice od bola.

— Nisam znao. Samo sam čuo da je velikog bosa teško ranio u nogu Dok Holidej u Sasabeu. Onda mi je palo na pamet da Larkin nikada nije sjahao sa konja kad je nedavno bio u gradu. Sem toga bilo mi je čudno što se vrlo mnogo zadržavao na groblju. Ali nije samo to. Moja majka... ona misli da je njega videla u svetlosti požara kad je naš

ranč bio zapaljen... Potražio sam Fina, jer sam se plašio da će se pridružiti velikom bosu. Fin je odjahao u dva sata. Ja sam ga sledio. Mislim da je hteo da dođe ovamo. Ali produžio je dalje za Gleson. Kako sam išao za njim, našao sam se na poštanskoj cesti i najednom ugledao belog konja iza Ruske kuće. Eto, tako je bilo, maršale...

Veliki bos je mrtav!

Ko je mogao i da pomisli da se iza lažne maske šerifa iz Nakoa krije najveći bandit svih vremena!

Da bi ironija bila veća, upravo čovek, na koga je maršal Vajat Erp dugo vremena sumnjao da je on vođa bande ljudi sa vešalima, Ajk Klanton, pomogao je da se veliki bos uništi.

K R A J

SREBRNA ZVEZDA

svake druge srede u svim kioscima

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

SVAKE SUBOTE
NOVA SVESKA!
64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM”, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik:
Svetozar TOMIĆ. Izbor i kreacija: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata za 3 meseca 26
dinara, za 6 meseci 52 dinara, za jednu godinu 104 dinara. Za inostranstvo cene su
dvostruke. Uplaćivati na žiro-račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa”.
15. januar 1972.